третина.

По довшому передуманню справи я зрозумів велику загрозу для нашої Церкви. Щоб також вірні зрозуміли ту загрозу, то підчеркну хочби це, що Собор на пропозицію голови Брацтва П. Зварича заліквідував був Брацтво, і така резолюція була вже перейшла (про це я довідався аж у Вінніпегу), — але потім о. Савчук побачив небезпеку такого кроку і Брацтво назад воскресили. Цей один інцідент показує, що учасники Собору не руководилися добром Церкви і не вживали в своїх рішеннях розуму, але що вони перебували в стані паніки або в стані "стемпіду", який штучно було серед них викликано.

Зрозумівши ту велику загрозу, я рішився дальше стати в обороні тої самої Церкви, до якої я належу як її повноправний член, а то Української Греко-Православної Церкви в Канаді, що стоїть на засадах духовної злуки з Українською Автокефальною Православною Церквою на Україні, що признає канонічну основу ієрархії тої Церкви, що є за жонатими епископами, що вважає себе канонічною Церквою і через те не потребує злуки з Римом ні з Царгором. І коли навіть українська Автокефальна Православна Церква на Україні є під большевицьким ярмом, Перший Собор тої Церкви вказав нам дорогу, якою ми маємо йти в Канаді, і ми раз обравши ту дорогу за свою, не сміємо з неї звертати в бік під патріярхів, бо завернення в бік являється зрадою теперішньої позиції Церкви.

Тому ще раз повторяю, що побачивши ту загрозу, я рішився на просьбу й домагання вірних і громад нашої Церкви дальше обороняти явно-славно ті позиції Церкви, на яких вона дотепер стояла на славу Бога й добро українського народу.

Я дальше стою на становищі, яке я представив в своїх двох брошурах і кличу до всіх наших вірних і громад:

Скликайте парохіяльні збори в своїх громадах, запротестуйте на них проти ухвал останнього Собору, і жадайте скликання надзвичайного Собору! Коли не зробите цего завчасу, наша Церква перестане бути нашою.

Вінніпег, 11 липня 1935.

Василь Свистун.

Хто Заводить Протестантизм?

В своїй статті в "Вістнику" з 1 серпня, п. н. "Протестантизм влазить задними дверми" п. Стечишин закидає п. Свистунові, що він заводить "задними дверми протестантизм в нашу Церкву" В доказ свого твердження п. Стечишин згадує александрійську соборну висвяту епископів і загальну сповідь.

Не маємо місця про ці справи розводитись і до них вернемо пізнійше. Нині вистарчить нам сказати, що коли александрійська соборна висвята і загальна сповідь є річи протестантські, то протестантами є не тільки п. Свистун, але всі наші священики, а головно наш епископ, о. Кудрик і о. Савчук, бо вони всі вчили нас про **висшість і святість** александрійської висвяти і про рівнозначить і святість загальної й ушної сповіди.

УВАГА! Проситься всіх наших прихильників писати до Редакції "Рідної Церкви" про церковні справи в вашій громаді й околиці. Важнійші дописі помістимо в Рідній Церкві".

ЦЕРКОВНІ ГРОМАДИ! НА СВОЇХ ЗБОРАХ ДОМАГАЙТЕСЯ СКЛИКАННЯ НАДЗВИЧАЙНОГО СОБОРУ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ В КАНАДІ!

ЗАСТАНОВІМСЯ ДОБРЕ

(Докінчення зо ст. 10.)

Та не тільки славні пани в церковній роботі! Їх слава переходить і поза межі церковщини. Вони вірні своїм "панським традиціям", які витворилися в останніх кількох роках, — бо, ніде правди діти, наше "панство" в Канаді дуже ще молоденьке—і притримуються своїх "панських прицпипів" і в народній роботі. От на сцені все кричать: шануйте Рідну Мову! Але дома своїх дітей Рідної Мови не вчать. Ніщо, будуть їх потім жиди вчити по українськи говорити. Бо жиди, навіть роджені в Канаді вчаться по українськи, бо це конечне для них в бизнесі. Будуть колись наші "пани" висилати своїх дітей до жидів на науку української мови, тоді як життя заставить їх дітей вести компетицію з жидами, чи то в бизнесі, чи в професіях. А тепер "пани" навіть і не думають за це, щоб висилати своїх дітей до Рідної Школи.

Були в нас колись славні пани, як Острожські й другі. Але вони перевелися, пішли до других. Лишилися в нас ходачкова шляхта, та й та на ніщо звелася. Виходить таке, що "прості" мусять дальше нести на своїх плечах церковні і національні обовязки. І "прості" їх зо щирістю понесуть, як робили це на протязі віків. Але не треба "простим" забути за сьогорічний "панський ювилейний рік".

Якраз перед замкненням числа ми мали розмову з одним інтелігентом-професіоналістом з Америки. Він признає, що **теоретично** його симпатії є по стороні соборноправности в нашій Церкві.

Але **практично** я за дисципліною в церкві—додав він. А дисципліна можлива тільки, коли є сильна ієрархія, коли священики **мусять** всі без застережень слухати епископа.

Нарід, підчеркнув він, не вміє і не хоче думати. За него мусить думати ієрархія. Нарід самий не знає, чого він хоче.

Ми зауважили:—В нас в Канаді нарід заложив Прав. Церкву, коли ще священиків не було, зложив на Церкву тисячі долярів, а ви кажете, що нарід не знає, чого він хоче.

Наш гість сказав: Можливо, що нарід в Канаді розумнійший, але в Америці нарід нічим не інтересується. Тому в нас в Америці треба в Церкві сильної ієрархії.

Ми відповіли: Коли наш нарід знав як збудувати соборноправну Церкву в Канаді, коли він не жалував і не жалує на нюе своїх жертв, коли завдяки піддержці і жертвам народу та Церква **до нині** постійно росла і міцніла — то це знак, що і **від нині** та Церква мусить шанувати основи соборноправности; бо **нарід, що вмів Церкву збудувати, розуміє дисципліну; той нарід буде вміти, як ту Церкву соборною затримати на всі часи.**

ЗБОРИ Б.О.Р.Ц-и.

В неділю 4 серпня відбулися збори Б.О.Р.Ц. в салі Укр. Прав. Собору в Вінніпегу, при великому числі членів Б.О.Р.Ц. і других вірних Церкви. На зборах промовляли пп. Г. Блок і В. Свистун, опрокидуючи неправдиві твердження противної сторони, видвигнені на мітінгу, скликанім консисторією до салі при Церкві св. Михаїла.

Збори ухвалили дві резолюції проти системи очернювань і інсинуацій, які консисторія вжила на згаданім мітінгу і в "Вістнику" з 1 серпня проти п. Свистуна особисто за те тільки, що він на домагання вірних взяв провід в акції оборони Церкви перед новим ієрархічним курсом в нашій Церкві.

На зборах вписалося знова більше числа членів Брацтва, так що при кінці зборів оголошено було, що Брацтво числить вже поверх сто членів, між ними около 10 осіб з інтелігенції, головно учителів.

ЗЛУКА З ПАТРІЯРХОМ

(Докінчення зо ст. 9.)

хів, тим самим вийшли зо складу гр. кат. священиків.

І хоч ті священики ще кілька місяців по тім вважалися вскладі гр. кат. священиків, по словам п. Стечишина, вони перестали бути гр. кат. священиками ще 1. грудня, 1934, або тоді, коли вони післали свого листа до жуківської консисторії, бо вже тоді вони піддалися під жуківську юрисдикцію.

Чому о. Савчук, що має такий великий респект перед всякою думкою п. Мир. Стечишина, не приложив тої мірки до о. Владики. Прецінь же о. Владика написав також лист з **проханням до патріярха, щоб той приняв Владику з цілою Церквою під свою юрисдикцію.**

В той день, коли Владика зголосився під юрисдикцію патріяршу, він рівночасно зірвав з юрисдикцією Київської Церкви. В той день, коли він заявився за злукою з патріярхом, він рівночасно розірвав свою злуку з київською Церквою і викинув себе зо складу епископів Української Автокевальної Православної Церкви. Або **по словам о. Савчука, епископ в** той день поповнив зраду Церкви.

Про цю справу напишемо обширнійше в слідуючім числі нашого бюлетеня.

УВАГА:

Маємо додаткові докази на те, що наш епископ згодився на пересвяту ще 1930 року. З браку місця напишемо про це в слідуючім числі "Р. Ц."

ВІДЧИТИ п. В. СВИСТУНА

На бажання богато церковних громад п. В. Свистун буде старатися урядити на короткий час в осені поїздку з відчитами в Зах. Канаді. Він буде міг говорити тільки в кількох важнійших місцях. Найкраще, щоб громади, що утримують одного священика, порозумілися між собою і запросили п. Свистуна на відчит про церковну справу в одним центральнім місці, доступнім для членів всіх таких громад.

В цій справі пишіть або до "Рідної Церкви" **або впрост до п. Свистуна.**

607 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

Просимо всіх, що отримали "Рідну Церкву" чи для себе поодиноко чи в розпродаж, негайно прислати належитість, бо "Рідна Церква" платить за друк тільки членськими вкладками в Б.О.Р.Ц. і з розпродажі бюлетеня.

ДО ЧИТАЧІВ І ТИХ, ЩО ХОЧУТЬ РОЗПРОДУВАТИ "Р. Ц."

Це число і слідуючі числа Р.Ц. буде вислане всім членам Б.О.Р.Ц., до малої кількости одиниць поодиноко, а до деяких одиниць на розпродаж. З огляду на це, що кошт видання Р.Ц. може бути покритий тільки з членських вкладок Б.О.Р.Ц. і з розпродажі поодиноких чисел Р.Ц., проситься всіх, що отримають числа чи для себе, чи в розпродаж, післати належитість по 10 центів від числа, на адресу Б.О.Р.Ц.

Замовлення чи поодиноко, чи гуртом слати також на адресу Б.О.Р.Ц. Для книгарень звичайний опуст.

Писати у всіх справах і висилати належитість за "Р. Ц.", як також членські вкладки до Б.О.Р.Ц. на адресу:

Ukrainian Church Defence Brotherhool
607 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ!

ДЕБАТИ В СПРАВІ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ

На пропозицію богато членів Укр. Прав. Церкви п. В. Свистун отсим викликає на дебату в справі теперішнього поділу щодо канонічного становища Церкви, чи то кого з членів консисторії, чи самого Впр. Архіепископа о. Івана.

Тема, місце й час дебати можуть бути заряджені в порозумінню з Б.О.Р.Ц.

Укр. Православні Громади! Домагайтеся скликання Надзвичайного Собору Церкви!

РІДНА ЦЕРКВА

БЮЛЕТЕНЬ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ

UKRAINIAN CHURCH

BULLETIN OF THE UKRAINIAN CHURCH DEFENCE BROTHERHOOD

ЧИСЛО 2. РІК 1., ВІННІПЕГ, МАН., ВЕРЕСЕНЬ 1935. WINNIPEG, MAN., SEPTEMBER, 1935. VOL. I. No. 2.

Українська Православна Парохія Пресвятої Тройці в Шікаго стає в обороні Рідної Церкви.

На запрошення Уряду Української Православної Парафії Пресвятої Тройці прибув в Вінніпегу п. Василь Свистун і дав три відчити в парафіяльній салі в суботу, 31. серпня вечір, і в неділю, 1. вересня по пол. і вечір.

Предсідником підчас відчитів був предсідатель парафії п. Василь Сенів, член основатель нашої парафії і її довголітний предсідатель. Секретарювали: п. Михайло Тимчук, підчас першого відчиту; п. Михайло Слижук підчас прочих двох.

Хочемо поділитися з загалом нашої Церкви в Америці і Канаді зо змістом цих відчитів і з враженням, які в нас винесено по них.

I.

Предсідатель парафії п. В. Сенів привитав п. В. Свистуна й повідомив про тему першого відчиту. Заразом проголосив, що перший відчит є загальний, на тему народну, але прочі два будуть на тему церковну, в яких буде бесіда про події, які в послідних місяцях зайшли в житю нашої Церкви, і які нас дуже стрівожили.

В першому відчиті говорив п. Василь Свистун на тему **"Чи можна будувати на піску"**, або **"Про підвалини нашого життя в Америці і Канаді".**

Підвалиною нашого життя є наш дім родина. Бачимо, що наш український дім загрожений, до нього вдерлися чужі впливи, в наших домах панує англійська мова. В родинах, де є старші і менші діти, завважуємо вже сумний стан, що менші діти зовсім не вміють говорити по українськи. Таке сумне явище завважуємо навіть по домах інтелігенції, а навіть провідників наших, які перед народом на зборах, вічах, чи підчас святковань на сцені говорять, що треба любити Рідний Край, нарід, його мову й звичаї, але часто в їх домах не почуємо української мови, не побачимо українських звичаїв.

Ми звертали нашу увагу головно на те, щоби давати поміч Рідному Краєви, посилали туди гроші; тут поорганізували ріжні товариства, приготовляємося навіть до зриву-революції. Це все потрібне, але попри це не сміємо занедбувати наш дім. Він повинен бути кріпкою фортецею на загроженім терені; на жаль наш дім можна порівнати з фортецею, що не заосмотрена ні харчами, ні водою ні убранням, ні зброєю. Нападає на ту фортецю ворог і вона, не могучи поставити достаточного опору, піддається.

Коли так далі буде, ми будемо йти на певну національну смерть. Тому нашим кличем повинно бути: "Ратуймо наш український дім, бо йому зі всіх сторін грозить небезпека!"Не будьмо пасивними на чужі впливи тут в Америці і Канаді. Така пасивність в Рідному Краю не була занадто шкідливою, бо там ми були в більшости, але тут, серед широчезного

(Продовження на ст. 5.)

ВІДОЗВА

БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ
ім. Митрополита Василя Липківського при Українській Православній Церкві Пресвятої Тройці в Чікаго
до
ВСІХ ПАРАФІЙ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ

На нарадах Брацтва Оборони Рідної Церкви ім. Митрополита Василя Липківського при Українській Православній Церкві в Чікаго, в неділю, 8. вересня 1935 ухвалено, щоби віднестися до Парафій Української Автокефальної Православної Церкви в Америці зі слідуючою відозвою:

СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!

ДОРОГІ БРАТТЯ І СЕСТРИ: —

В нашому дієцезальному органі "Дніпро" з дня 15. березня 1935 року було проголошено, що обидві Церкви, наша і та, яку звуть Жуківською, покінчили всяку боротьбу і непорозуміння, й між ними має прийти до повної злуки в **одну відроджену Церкву українського народу.** Консисторія припоручила нам просити Господа нашого Ісуса Христа, Єдиного Основоположника і Голову Церкви, щоб по міг довершити ту злуку на славу Божу, на спасення душ і на добро і благословіння многострадальному Українському Народові.

Це звідомлення і цей розпорядок прочитали священики в Церквах і пояснили, що повна злука обидвох Церков має наступити дуже скоро. **Всі раділи, що в Українській Автокефальній Православній Церкві обєднається велика частина нашого народу в Америці, бо ця Церква є Відродженою Церквою Українського Народу.**

І як не було радіти? Люде вірили, що обєднана Церква в Америці, Канаді і Бразилії під проводом нашого Архипастиря Іоанна Теодоровича, однинокого архиерея Української Автокефальної Православної Церкви на волі, уявить собою таку силу, перед котрою впаде чуже ярмо, що в ньому ще богато Українців находиться. Ми вірили, що зближається час і в нас Українців на цьому континенті "буде один пастир і одно стадо". Вірні нашої Церкви так щиро тішилися, як це тільки діти вміють робити. Говорили між собою: "Подумайте, вже не буде двох Церков, але одна — сильна і велика!"

Так, ми тішилися, але нас обдурено, як несовісні люде обдурюють дітей! Наш церковний провід сказав одно, а зробив щось цілком иншого! Нас повідомили

Резолюції Громад в Справі Собору

Слідуючі громади мали вже збори, на яких були ухвалені відповідні резолюції в справі останнього Собору:

1. Соборна парафія в Вінніпегу, 14-го липня ц. р.
2. Церковна громада Успіння Пресв. Богородиці в Мічем, Саск, 25. серпня, 1935.
3. Церковна громада св. Володимира в Редфільд, Саск., 25. серпня 1935.
4. Церковна громада в Глеслин, Саск. 25. серпня 1935.
5. Церковна громада св. Вознесіння в Смоки Лейк, Алта., 1-го вересня 1935.
6. Церковна громада Пресв. Тройці в в Шікаго, Америка, на 1. вересня 1935.

Резолюції ухвалені в соборній громаді в Вінніпегу були надруковані в першім числі "Рідної Церкви". **Такі самі резолюції в цовноті ухвалила також громада в Смоки Лейк, Алта.** Текст тих резолюцій можна дістати на замовлення в канцелярії Брацтва.

Громада в Мічем, Саск. ухвалила резолюцію 6-ту, що була ухвалена в Вінніпегу, домагаючись скликання надзвичайного Собору, а також ухвалила ще такі дві резолюції:

"1. Уважаємо Семий Собор Української Греко - Православної Церкви в Канаді, що відбувся в днях 30-го червня до 3-го липня 1935 року, в місті Саскатуні, Саск., як неправний, нелегальний і неправосильний, й уважаємо його ухвали і резолюції як неправосильні і шкідливі для вірних і парохій Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді".

"2. Домагаємося, щоби на слідуючім Соборі, котрий має бути скликаний в протягу одного року від дати Семого Собору, кожний вірний Української Греко-Православної Церкви в Канаді мав повне право голосу як і кожний легальний делегат або священик.

Громада в Редфільд, Саск., ухвалила таку резолюцію:

"Тому, що після Семого Собору Укр. Греко-Прав. Церкви в Канаді, який відбувся в днях 30. червня і 1—2—3 липня 1935 в місті Саскатуні, Церква зістала розколена на дві части з причини злуки Церкви з царгородським патріярхом і злуки з жуківцями, і ведеться завзята боротьба між тими двома частями (сторонами) і нема вигляду на скоре замирення, і тому, що така боротьба є дуже шкідлива для цілої Церкви в Канаді, ми, члени Церкви св. Володимира в Редфільд, Саск., рішучо протестуємо проти такої руйнуючої роботи нашого проводу і домагаємось від обох спорячих сторін скорого і повного замирення.

Заявляємо Консисторії, що наша громада відмовляється приймати священика до Церкви так довго, доки обі сторони не замиряться.

Домагаємося, щоб надзвичайний Собор був скликаний найдальше до року від дати послідного Собору".

Та сама громада на своїх зборах 14. липня ухвалила резолюцію, протестуючи проти резолюції нагани для п. Свистуна, ухваленої Собором, з домаганням ту нагану відкликати і з висловленням приз-

(Докінчення на ст. 13.)

Укр. Православні Громади! Домагайтеся скликання Надзвичайного Собору Церкви!

про злуку обидвох Церков в Одну Відроджену Церкву Українського Народу, а **рішили підчинити нашу Церкву Царгородському Патріярхови!** Одного й того самого дня, 6. березня ц. р., списано те привабне звідомлення й поміщено в Дніпрі з дня 15. березня, але рівночасно зроблено щось противного, бо принято й підписано угоду але не поміщено в Дніпрі, не повідомлено про ню цілу Церкву.

Не проголошено її тому, бо редактори їх (о. Гундяк і о. Підгорецький) виплянували тайний замах на нашу Церкву; з цим погодився наш Архипастир. Як колись Терлецькому "вдалося було наклонити" митрополита Рогозу до унії з Римом, так тепер о. Гундякови "вдалося переконати" нашого Архипастиря про "потребу" унії з Царгородом. Після того, як прийшло між ними до порозуміння що до підчинення патріярхови, вони зрозуміли, що явним шляхом їм не дійти до унії з патріярхом, але тайно, бо знають, що наш нарід не любить чужих зверхників.

Що є змістом тієї угоди?

Умови тієї угоди (або т. зв. "Тези до дискусії") і їх пояснення надруковані окремо. Тут застановимося над найголовнішими умовами, бо вони містять в собі "правдиву злуку" і вистарчать для зрозуміння її дійсного обличча.

2-га умова каже так: "Повна злука обидвох вище названих Церков наступить після того, як Св. Вселенський Царгородський Патріярх дасть свою згоду і благословіння на оформлення епископату Впреосв. Архиепископа Іоанна Теодоровича, як Архипастиря злученої Церкви. Акт повної злуки буде проголошений урочисто в такий спосіб, який Консисторіями обидвох вище названих Церков, в процесі дальших переговорів і нарад буде встановлений як найбільш достойний Церкви і її Архипастиря".

Бачимо, що "злука", якою ми за скоро так дуже радувалися, не наступить тоді, коли прийде до повного порозуміння між обидвома Церквами на їх Соборах, але тільки тоді, **як Царгородський Патріярх "дасть згоду і благословіння на оформлення епископату" нашого Архипастиря.** Дві українські Церкви мають злучитися в Одну Відроджену Церкву Українського Народу, але те **відродження** має чомусь **ще раз наступити, і відродити її має Царгородський Патріярх, не український гієрарх,** горожанин не-християнської держави, голова котрої тримає все руку з большевиками. Патріярх має дати вперед "згоду і благословіння на оформлення епископату" нашого Архипастиря. Що під цими словами треба розуміти, не сказано. Вони так хитро підібрані, що під ними можна розуміти, що кому вигідне.

Але в який спосіб має прийти до того "оформлення епископату"? Чи Царгородський Патріярх готов це зробити з щирого християнського серця, безкорисно? Відповідь на це дає 4-та теза:

Чому не проголошено тієї угоди?

"Духовна Консисторія Українсько Православної Церкви в Північній Америці (зн. "жуківська") зобовязується разом з духовенством і вірними просити Св. Вселенського Царгородського Патріярха й Його Представника в Америці, Впреосв. Архиепископа Атенагораса, щоби Св. Вселенський Царгородський Патріярх визнав Впреосв. Архиепископа Іоанна Теодоровича канонічним православним епископом в єдности з св. Вселенською Православною Церквою, в такий спосіб, який Св. Патріярх визнає за найбільш відповідний і достойний. Опреділення степення епископського достоїнства залишається до остаточного вирішення Св. Вселенському Царгородському Патріярхови".

Ця умова розкриває перед нами правдиве обличча тої "злуки". Це не є ніяка злука обидвох Церков, але причіплення нашої Церкви до тої другої, як нищої до вищої! Тут нема бесіди про умови злуки двох собі рівних Церков; з цеї тези віє тоном побідника, який диктує услівя побідженому. Ролю побідника мають Адміністратор і Консисторія Жуківської Церкви, бо вони подиктували умови. Але нім причіпиться нашу Церкву до тої другої, треба вперед її цілком понизити допровадити до того, що Архипастир підписав документ, що він не є канонічний православний епископ, а потім вступитися за нього перед Царгородським Патріярхом і просити його, щоби підніс нашого Архипастиря з того пониження і визнав його канонічним православним епископом. **На таке приниження погодився наш Архипастир, бо підписав і прийняв усі умови.**

Ми вірили й віримо, що наш Архипастир є канонічним православним, та ще й українським православним, епископом бо так навчив нас вірити й сам Архипастир через 10 років свого Архипастирського служіння в Америці. Ая на одинацятому році наш Архипастир змінив свою думку, бо його "переконали" оо. Гундяк і Підгорецький. Наш Владика признав тепер документом, що він не є і не був "канонічним православним епископом" і підписуючи і приймаючи умови погодився, щоби за нього просила в Патріярха Консисторія тої другої Церкви, в складі котрої є священики, яких наш Архипастир ще недавно через оце саме виключив з Церкви як її зрадників. Патріярх має зробити нашого Архипастиря "канонічним православним епископом"! В який спосіб? Він дасть вперед "згоду і благословіння на оформлення епископату" нашого Архипастиря. Це значить: Патріярх згодиться і позволить щоби Архіепископ Атенагорас і ще один грецький епископ рукоположили нашого Архиепископа в епископи. Після цього наш Архипастир може й стане "канонічним епископом", але перестане бути Архиепископом Української Автокефальної Православної Церкви, **гієрархи котрої не потребують ні патріяршого визнання ні його рукоположення, бо мають і одно і друге у своїй Церкві.**

Хочеться відогнати страшні думки, але вони насуваються і мимохіть пригадуються слова українського Мойсея, Івана Франка: "Не звикай утертими стежками йти за другим сліпо як у дим, бо як стануть пастухи вовками, треба вівцям паститися самим".

Що є ціллю тієї угоди?

Знищити одиноку галузь Української Автокефальної Православної Церкви, якої не мали сили "знищити" большевики, бо вона на волі, і підчинити її Царгородському Патріярхови, не-українському гієрархови, чужому.

Чому зробили це тайно, без відома Церкви?

Бо всі попередні явні спроби повалити нашу Церкву не вдалися. Большевики на Україні "знищили" Українську Автокефальну Православну Церкву явно, а о. Гундяк і Ко. задумали зробити це тайно, підступом, і для цього наміру "переконали" нашого Архипастиря і зробили його своїм союзником.

Чиж в цій спробі грозить яка небезпека нашій Церкві?

Так, дуже велика, бо наш Архипастир найвищий керівник нашої Церкви, погодився підчинитися Патріярхови, і то не тільки самий, але з цілою Церквою. А це означає:

а) Скасовання національного характеру нашої Церкви, бо вона буде мати чужинця (Грека) своїм найвищим зверхником.

б) **Скасовання соборноправности,** бо всі уряди в Церкві не будуть вибиратися на соборі, але будуть назначені Архипастирем (гл. 15-та умова); Соборів із священиків і делегатів від парохій не буде, **а буде так, як у греко-католицькій Церкві.**

в) **Розрив з Українською Автокефальною Церквою і її дієцезією в Злучених Державах Америки** (гл. §§ 1, 5 і 23 Статута), бо підчинившися Царгородському Патріярхови і уважаючи його за свого зверхника наш Архипастир зриває звязь з Рідною Церквою Українського народу в Америці, а тим самим з Матірною Церквою, яку переслідують вороги Бога.

г) **Наша Церква дістане чужого зверхника** і цим ми докажемо, що не можемо жити без батога, і покажемо, що боротьба проти Риму, також чужого нам зверхника, була непотрібна, бо звільнившись з великим запалом від Римського зверхника боротьбою, тепер покірно годимося, щоби хтось другий просив за нас чужого пана, щоби позволив нам підчинитися йому.

І ми треба нам ще більше небезпек? Вони готові наступити, коли будемо сидіти даремно і чекати, аби хтось другий зробив у нас порядок.

Чи не могли ті умови бути проголошені рівночасно з тим звідомленням про заповіджену злуку?

Це таке саме, як би ви спитали: чи не може на одному місці бути вогонь і вода рівночасно? Як би ті умови були містили точки в змислі нашого Статута, то так, вони були би проголошені. Але тому, що ті умови списані в дусі противному Статутові нашої Церкви, аранжери тої "злуки" уважали за відповідне їх не проголошувати, і булиби ще й тепер не проголосили, як би їх до цього не присилувано. Та бо й це не називається дійсним проголошенням, бо вони вислали умови тільки до священиків, щоби ці дали свої завваги, але не вислали їх до парохій.

Чи така "злука" може наступити, як ми не бажаємо її?

Замало **не бажати** такої "злуки". Треба це заявити! Бо так, як тепер стоїть справа, може вийти велика шкода, бо за нас (але без нас) говорять і роблять одиниці, а не ми, ціла Церква. Коли будемо мовчати, це значитиме, що годимося.

Звідомлення про намірену злуку проголошено в Дніпрі ще в половині березня ц. р. Ми всі врадувалися тою вісткою бо бажали й бажаємо злуки обох Церков. Там справді не було сказано, як ту злуку мається зробити, але тому що ми щиро бажали злуки обидвох Церков, ми вірили, що аранжери тої злуки зроблять чесну злуку. Та "злука" стала була голосною. Після звідомлення про ту "злуку" вірні обидвох Церков почували себе мовби вже злученими, чекали тільки Собору, щоби представники парохій разом із священиками завершили ту злуку. І наші священики немов почували себе одно з тими священиками, відправляли з ними разом Богослуження, одні в других бували на місіях.

Такі прихильні настрої були на протязі двох і пів місяця. За цей час немов приспано чуйність вірних нашої Церкви; ці вірили, що йде до злуки після Статута нашої Церкви, бо — не бачили явного на паду на нашу Церкву. В дійсности що сталося? Закаламутилось воду, щоби комусь було легко ловити рибу: о. Гундяк здобув прихильність вірних нашої Церкви, ще недавніх своїх противників, бо, мовляв, о. Гундяк прийшов до переконання, що борба не приносить ні нам ні йому користи, отже краще злучитися.

Але умови?! О, про них вірним нашої Церкви не треба було знати, бо після думки аранжерів до такої справи вірні не мають права вмішуватися, бо це справа священиків. Тому сховано ті умови перед народом. Народ треба поставити перед доконаний факт, от що! А як? А так! Післати, як вже таки конче, ті умови **тільки священикам і то до перечитання** і подання завваг. Священики по думці аранжерів мало будуть розводитися над тими умовами і під натиском бажання вірних, щоби прийшло до злуки, не будуть богато їх розглядати і не подавши ніяких завваг приймуть їх. Але щоби все таки не найшовся такий священик, якому захотілосяб мати або висказати льояльну думку до Рідної Церкви, такому вже наперед погрожено. В розісланому до священиків спільному листі обох Консисторій читаємо: "Ворог напружує всі свої сили, щоби ослабити нашу спільну акцію, розпускає неправдиві поголоски про священиків і парохії, щоби в каламутній воді ловити рибу. Обидві Консисторії стверджують, що в тих поголосках нема правди, та що Священики держаться кріпко, та заявляють, що в теперішній спільній акції і в найблищій будучині в Злученій Церкві нема і не буде місця хитким і зрадливим одиницям". А бачите! Най тільки спробує котрий священик спротивитися, він зараз як зрадник на дворі.

Що нам робити?

Не мовчати і не сидіти дурно, бо Церква перестане бути нашою, бо парафія перестане бути Вашою зі всім її движимим і недвижимим майном. Не дурнож говорить 17-та умова, що Злучена Церква перебере все майно, движиме й недвижиме, а це значить всі церковні будинки (церкви і парохіяльні доми зі всім уряженням), навіть гроші, які найдуться в парафіяльній касі, а щодо довгів то **Консисторія Злученої Церкви виплатить лише такі довги, які захоче!** Бачите, кому наші маєтки будуть належати?! Ми готові — не дай Боже — дочекатися, що в парафію прибуде о. Гундяк і буде казати: "це плачу, а це ні; цей довг признаю а цей ні!" А так, бо в Злученій Церкві буде інкорпорація на Консисторію, так як в уніятській є інкорпорація на епископа.

Кожна парафія Української Автокефальної Православної Церкви в Америці повинна як найскорше склікати Надзвичайні Загальні Збори і на тих зборах винести такі ухвали і заслати їх до Консисторії:

1. ПАРАФІЯ остає в злуці з Українською Автокефальною Православною Церквою, як це потвердив послідний Собор 1929 року Статутом

2. Уважає канонічну злуку з царгородським патріярхом і всякі кроки для визнання нашої Церкви і нашого Архиепископа канонічним як непотрібні, непожадані і шкідливі для нашої Церкви, тому що гієрархія Української Автокефальної Православної Церкви є вповні канонічна і наша Церква як частина Української Автокефальної Православної Церкви на Україні є також вповні канонічна, і як така находиться в братерськім єднанню зі всіми другими православними Церквами.

3. Протестує проти угоди, яку підписали наш Владика і Консисторія з проводом тої другої Церкви у звязку з підчиненням нашої Церкви патріярхови і протестує проти переведення тої злуки на підставі умов в тих т. зв. "Тезах до дискусії".

4. Відкликаєся до Архипастиря і Консисторії, щоби відтягнули меморандум і угоду і віднеслися зі щирим закликом до духівництва і вірних тої другої Церкви злучитися в Одну Відроджену Церкву Українського народу, в Українську Автокефальну Православну Церкву.

5. Основує відділ Братства Оборони Рідної Церкви, що організується в Америці і Канаді і прилучується до акції Братства Оборони Рідної Церкви в Чікаго в ціли праці для оборони автокефалії, соборноправности і канонічности нашої Церкви в Америці.

6. Просить свого о. пароха, щоби прилучився до акції оборони автокефалії, соборноправности і канонічности нашої Церкви і гієрархії і взяв активну участь як священик Української Автокефальної Православної Церкви в акції Братства Оборони Рідної Церкви; також проситься щоби відкликав приняття "Тез", як що на таке погодився попередно.

7. Домагаєся скликання чергового Собору нашої Церкви, який повинен вже був відбутися в маю ц. р. щоби на цьому Соборі ще раз потвердити основні точки нашого Статута; і попереджує тих, що будуть делегатами на Собор, що на інакше рішення Собору не погодиться, а тільки на таке, яке означено в Статуті з 1929 року.

8. Уважає, що Собор самих священиків не є компетентний, тому й не повинен рішати про підчинення нашої Церкви царгородському патріярхови і заявляє, що колиби священики, більшістю чи одинцем, на Соборі священиків рішили підчинити нашу Церкву в цілости чи її поодинокі парафії, парафія не буде вважати таке рішення обовязуючим цілу Церкву чи її поодинокі парафії, а священиків чи священика буде вважати за відлучившихся від Української Автокефальної Православної Церкви.

Братство Оборони Рідної Церкви в Чікаго відзивається цим письмом до всіх парафій Української Автокефальної Православної Церкви в Америці, щоби стали в обороні нашої Церкви й не допустили до її скасовання. Проситься, щоби на своїх Надзвичайних Зборах ухвалили повищі резолюції і заслали їх до Консисторії нашої Церкви на таку адресу:
Ukrainian Autocephalous Orthodox Church
.894 Blackstone St., Woonsocket, R. I.

Також проситься увійти в порозуміння з нашим Братством для інформацій про те, що зробилося у Вашій Громаді, щоби можна виробити спільний плян оборони Рідної Церкви. Наше Братство не накидує свого проводу, тільки започатковує акцію оборони Рідної Церкви в Америці і предложує парафіям, що конче зробити зараз. А робить це Братство тому, бо наша парафія ще 1915 року відорвалася від Риму і зорганізувалася як Українська Народна Церква Пресвятої Тройці і стала першим піоніром Української Автокефальної Православної Церкви в Америці. Тому просимо порозумітися з нами і повідомити до місяця, як Ваша громада поступила. Найблища будучність покаже, як треба поступати дальше.

Та угода, яку списали представники обидвох Церков, є, як правдиво сказав на наших зборах бр. Микола Гудз, **глумом над Соловецькими мучениками. Вона є глумом над нами, над змаганнями нашого народу до найцінніших скарбів, а то до незалежности від чужих на всіх галузах нашого життя, отже і на церковному полю.**

Не допустімо до сплямлення того, що сталося на Першому Всеукраїнському Православному Соборі в Київі 1921 року, де Волею цілої Української Церкви обрано і руками її побожних духовних і світських представників по приміру Св. Апостолів, найблищих другів Спасителя (Іоан 15, 14), і по прикладу практики Церкви перших трох століть, соборно поставлено перших двох гієрархів Відродженої Церкви Українського Народу, а першого з них: Первосвятителя, Митрополита Київського і всієї України, Голову всіх православних Українців, Найпочеснішого о. Василія Липківського. Його Господь зберіг між живими. Він душею з Церквою, в котрій Дух Святий настановив його епископом (Діян. 20, 28); Він в неволі є душею з нашою Церквою на волі, тільки серце його неспокійне, чому наша Церква з волі в неволю патріярха хоче зайти. Не допустімо до цього, не даймо нашої Церкви підчинити патріярхови, завернімо з того шляху наш церковний провід, Архипастиря і Консисторію! Обєднаймося під покровом нашої Рідної Церкви з більшою любовю, з більшим привязанням чим до тепер, а певно побіда буде по стороні нашої Церкви; в ній обєднаються і вірні тої другої Церкви, бо наша Церква є Відродженою Церквою Українського Народу.

З Брацьким Привітом:

БРАЦТВО ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ
ім. Митрополита Липківського
при Українській Православній Церкві Пресвятої Тройці в Чікаго.

Василь Сенів,
предсідатель парафії і почесний
голова Брацтва

о. **К. Кирстюк,** парох.

Микола Гудз, в. р., Голова,
Павло Хомин, в. р., Містоголова,
Никола Кирилюк, в. р. Секретар,
Олекса Бунька, в. р., касієр.
Чікаго, 8. вересня 1935.

Адресувати до Брацтва так:
Ukrainian Church Defence Brotherhood
1944 W. Erie St., Chicago, Ill., U.S.A.

ЯВНЕ ВВОДЖУВАННЯ ЛЮДЕЙ В БЛУД

Редактор "Вістника" хоче переконати вірних нашої Церкви, що крім братів Стечишиних, о. Савчука і творця умов з жуківцями, о. Гундяка, ніхто не має права висловити свого погляду про те, як треба розуміти самостійність Української Греко - Православної Церкви в Канаді і її духовну злуку з Матірною Церквою, та намірену злуку з царгородським патріярхом дорогою через жуківщину.

Пригляньмося блище тій аргументації. О. Савчук явно вводить людей в блуд своїм переконуванням, що умови підписані Архієпископом і Консисторією УАПЦ є тільки матеріялом до дискусії і тим самим **хоче приспати чуйність вірних Української Автокефальної Православної Церкви в Америці перед Собором і помочи Архієпископови і о. Гундякови зробити з нашої Церкви не нашу,** бо не згадує, що 38-ма теза каже, що наша Церква тоді стане епархією у лоні царгородського патріярхату.

Пригляньмося також правдомости осіб, що є авторітетом для о. Савчука: п. Мих. Стечишин у своїй брошурі каже: **я маю судові протоколи про процес за церкву в Едмор, Саск., де п. Свистун під присягою сказав, що наша Церква є незалежна в справі канонів від Української Автокефальної Церкви на Україні,** а на Соборі той самий Мих. Стечишин **відкликав це як неправду**

Знов Владика на Соборі заявив, що він не має права приготовляти миро і **тому мусить шукати покрову царгородського патріярха.** Кожний священик і кожний вірний, який розуміє церковний порядок, знає, що це є явне вводження людей в блуд.

Редактор "Вістника" каже, що Брацтво Оборони Рідної Церкви стоїть поза межами нашої Церкви, бо статут нашої Церкви не предвиджує такого Брацтва. **Статут Української Греко - Православної Церкви в Канаді предвиджує конечність скликання Надзвичайного Собору і тому означує як має бути скликаний такий Собор, а іменно що Собор мусить бути скликаний на домагання одної третини всіх Громад. Коли сьогодні громади обєднуються для спільної акції за скликанням Собору в Брацтво, то о. Савчук каже, що такого Брацтва Статут не предвиджує.** Значить о. Савчук явно вводить людей в блуд, бо каже, що акція ведена зорганізовано за скликанням Надзвичайного Собору є недозволена Статутом Укр. Гр.-Прав. Церкви.

Коли редактор "Вістника" назвав цю акцію "акцією вулиці", то не знати, **як треба назвати тих, котрі неправдою вводять людей в блуд.** Редактор Вістника най тільки пригадає собі, як вели себе на Соборі адвокати Т. Гуменюк і Мих. Стечишин, то буде мати найкращу відповідь як їх і їх поведення назвати, і де треба шукати ненормальности. Чи можна назвати **нормальним того, хто пише і покликується на документи** (яких нема), **щоби переконати людей, що він нібито має рацію і розсилає до всіх людей, а відтак перед кількома відкликає?** Чи він є оправданий?

Я думаю, що добре булоби, якби Редактор "Вістника" став більш справедливим і відкликав неправдиві твердження, як це вже зробив п. Мих. Стечишин про процес за Церкву в Едмор, Саск.

Вірний: **О. С. Бунька.**

Чікаго, Ілл.

РІДНА ЦЕРКВА

Видає Братство Оборони Рідної Церкви. Друкує Народня Друкарня, 577 Селкірк Евню, Вінніпег, Ман.

Передплата — $1.00 річно.
Кореспонденцію адресуйте:

**Ukrainian Church,
607 McArthur Bldg.
Winnipeg, Man.**

UKRAINIAN CHURCH

Published by the Ukrainian Church Defence Brotherhood. Printed by the People's Press 577 Selkirk Ave., Winnipeg.
Subscription $1.00 yearly.
All communications address to

**Ukrainian Church.
607 McArthur Bldg.
Winnipeg, Man.**

Рух по Церковних Громадах

Рух по церковних громадах в справі скликання надзвичайного Собору Церкви вже зачався, хоч через жнива і молочення мало де ще було можна скликати збори громад для ухвалення резолюцій за новим Собором, тим більше, що тепер якраз люде заняті також передвиборчою агітацією з огляду на надходячі домініяльні вибори.

Все таки вже пять громад в Канаді і одна в Америці ухвалили резолюції в справі Собору в Саскатуні. Про це є також згадка на окремому місці.

Треба з радістю відмітити, що думка за скликанням надзвичайного Собору дістає дуже богато симпатиків серед загалу вірних нашої Церкви. Треба також відмітити дуже радісне явище, що в Шікаго зорганізувався на 1 вересня відділ Братства Оборони Рідної Церкви, що взяв на себе обовязок вести центральну роботу Братства в Америці. Братство в Шікаго видало вже від себе відозву до парафій нашої Церкви в Америці з начерком резолюцій, які малиб бути ухвалені поодинокими парафіями в цілі ствердження нашого теперішнього канонічного становища, головно в цілі закріплення нашої духовної злуки з Києвом і підчеркнення обовязковости для нашої Церкви основних канонів ухвалених на Соборі в Києві 1921 р. На осібному місці друкуємо звідомлення про збори парафії в Шікаго, де заснувалося Братство Оборони Рідної Церкви. Друкуємо також їх відозву до парафій нашої Церкви в Америці.

Число членів Братства також постійно зростає. Правда, церковні громади чекають на більш вільний час, що буде аж по молоченню і виборах, і тоді думають організувати відділи Братства. Кольпортажа першого числа "Рідної Церкви" була також успішна, коли взяти під увагу занятість наших фармерів під теперішню пору. Правда ще не всі вислали належитість за продані числа "Рідної Церкви", але ми надіємось, що всі, які ті числа дістали до розпродажі, сповнять свій обовязок. **Підчеркуємо, що ми оплачуємо кошт видання "Рідної Церкви" тільки з членських вкладок Братства Оборони Рідної Церкви і з розпродання чисел "Рідної Церкви".**

Свідоміщий елемент між вірними нашої Церкви, не рахуючи очевидно декількох прихильників ієрархічного або клерикального курсу, дуже прихильно ставиться до акції Братства. Перше число "Рідної Церкви" було приняте загалом вірних нашої Церкви вельми симпатично. Про це свідчить богато листів, які Братство дістало з ріжних околиць Канади й Америки. Жалуємо дуже, що через брак місця не можемо тих листів помістити в цьому числі "Рідної Церкви".

Віримо, що "Рідна Церква" робить дуже важну працю, працю, що запишеться золотими буквами в історії нашої Церкви не тільки в Канаді і Америці, але в історії цілої української Автокефальної Православної Церкви. Матірна Церква переходить тепер знущання і гніт під большевицьким режімом. Ці знущання і гніт застрашили наш церковний "провід", який замість того, щоб тим більшу любов і привязання показати до Матірної Церкви, рішив з тою Церквою зірвати, навязуючи канонічні зносини з царгородським патріярхом. Той "провід" не побоявся навіть ужити штучних і нечесних способів, щоб впровадити в блуд загал делегатів на недавнім Соборі в Саскатуні. Але богато вже самих делегатів переконується, що їх наш церковний "провід" впровадив в блуд. І вони також домагаються скликання нового Собору, який по відповіднім приготованню і передискусованню нашого теперішнього становища запевне буде в змозі перевести такі ухвали, що піднесуть гідність нашої Церкви, а не такі ухвали, що їх перевів без жадної застанови останній Собор, і то ухвали, що собі взаїмно суперечать.

Вповні вдоволені з успіхів, які викликало перше число "Рідної Церкви", випускаємо друге число з надією, що воно буде приняте так само щиро як і попереднє число і що воно приєднає для нашої Церкви велике число **борців за Рідну Церкву, борців за її теперішню канонічну основу, борців за автокефальність, соборноправність і канонічність ієрархії нашої Церкви, борців за дальшу нерозривну лучність з Матірною Церквою.**

Методи Боротьби Консисторії

Не можемо поминути мовчанкою методів, якими консисторія і її приятелі "воюють" проти Братства Оборони Рідної Церкви. Ті методи зводяться в першій мірі до оплюгавлення і зогидження імени нашого заслуженого церковного і народнього діяча п. В. Свистуна, а дальше, до осміяння і приниження самого Братства, якого членів "Вістник" називає чираками, раками, вуличниками, руїнниками і т. д. Вийшло вже пять чисел "Вістника" по Соборі і чотири з них спеціяльно присвячені шкалюванню імени п. Свистуна. Дуже а дуже маленько в "Вістнику" дійсних аргументів для оборони становища, яке заняли наш Владика, консисторія і їх прихильники. Вони пустилися на неймовірний для церковних діячів шлях, обкидування болотом немилих їм осіб, головно п. Свистуна. "Вістник" є повний найбрудніших накидів, опертих на пльотках і звичайних брехнях.

Своїми низькими нападами на особу п. Свистуна наш церковний "провід" хоче відвести увагу загалу вірних Церкви від дійсної причини теперішнього крайно небезпечного положення, в якому опинилася наша Церква. Вони дальше продовжують тактику, яку вжили з таким "великим" для себе "успіхом" на Соборі; тактику, якою спершу старалися відвернути увагу делегатів від тих, хто допровадив нашу Церкву до жалю гідного положення через скандальну угоду Владики з жуківцями і через намагання підчинити нашу Церкву патріярхови та зірвати духовну звязь з Києвом.

Тактика вжита ними на Соборі була: "Розпни, розпни, о. Маєвського". Ця тактика мала успіх на Соборі, бо делегати були несподівано заскочені і не мали часу як слід зорієнтуватися. По Соборі ще через якийсь час консисторія старалася воювати іменем о. Маєвського. Але не дуже довго, бо опублікования переписки о. Маєвського доказало наглядно, що за ним не було найменшої вини. Вірні зачинають бачити, що конспірація (змова) була не зо сторони о. Маєвського і п. Свистуна, але зо сторони самого проводу Церкви включно з епископом, які до цеї конспірації вжили о. Лещишина. Між иншим ми знаємо, що о. Лещишин спочатку конспірував для о. Савчука проти о. Владики, а потім вже для них обох разом.

Коли бомба з о. Маєвським більше не хотіла вибухати, треба було для нашого "проводу" знайти якусь другу жертву. Нею став п. Свистун. Отже "розпни о. Маєвського" перемінилося в "розпни Свистуна". Пішло так далеко з тим "розпни", що вже **навіть деякі наші священики цілі проповіді виголошують проти** п. Свистуна, так, що вірні нашої Церкви нераз не знають, чи вони в католицькій церкві чи в Українській Православній Церкві ту проповідь чують.

Та то не все. Церковний "провід" не конче певний, що метода шкалювання немилих йому осіб сама по собі вистарчить. Тому "провід" взявся на ще одну "штуку". Іменно між загал вірних нашої Церкви пущено чутку, що нібито цілий клопіт зачав п. Свистун, бо він, мовляв, самий хоче стати епископом. Видно, що "провід" є в розпуці, коли аж такими способами воює.

Особисті напади зо сторони "проводу" доказують тільки, що позиція того "проводу" дуже захитана. Дуже слабо є з тим, хто замість вживати аргументів, зачинає противника лаяти або як проти него пускає всякі хочби найбільш дивачні сплетні. Хай вони нас всіх лають і "чираками" і "раками" і "вуличниками" і "руїнниками"! Ми свідомі того, що ми робимо чесну і святу роботу, роботу оборони нашої Церкви перед тими, що замість Церкву міцно тримати на рідному грунті, передають її в чужу опіку та чуже ярмо.

В історії нашої Церкви Братства вже нераз спасли Церкву від руїни, яку деколи готували навіть самі епископи. І наше Братство вірить, що тепер оборонить Церкву перед тими. що завзялися віддати її чужим.

Хай же "провід" обороняє свою позицію особистими нападами, наклепами, лайками і брехнями! А ми будемо обороняти рідну позицію Церкви здоровими аргументами, опертими на правдивих фактах і документах, а також нашою любовою і привязанням до Рідної Церкви.

Ми віримо в свій успіх, бож **все чого ми домагаємося, то скликати надзвичайний Собор, який має вивести нашу Церкву з того приниження, в яке завів її теперішний "провід".**

І ми віримо, що з нами стануть всі щирі, дійсні сини Рідної Церкви. І ми кличемо до них всіх:

Вступайте до Братства Оборони Рідної Церкви!

Закладайте відділи Братства Оборони Рідної Церкви в своїх місцевостях!

Передплачуйте "Рідну Церкву"!

Складайте на пресовий фонд "Рідної Церкви"!

Громади! Скличте свої збори і на них ухваліть резолюції проти останнього Собору і домагайтеся скликання Надзвичайного Собору!

"Вістник" виходить з терпцю

I.

"Вістник" обороняє меморандум і "Тези". Каже: "Собор вислухав повідомлення про те, що Архиепископ написав лист до патріярха і тільки всього". "Тези є тільки матеріялом до дискусій в справі злуки", і старається навіть викликати здогад, що "Тези" предложені обидвом Церквам чи не самим патріярхом.

Оце бажання "Вістника" викликати такий здогад нагадує нам подібну тактику о. Владики, який в своїй брошурі пише: "... в інтересах Вселенського Православя (чому Вселенського? прим. Ред.) булоб добре, якби Патріярх вволив приняти нашу Церкву за кордоном України під свій покров..." ("Теперішний стан Рідної Церкви і наші проблеми").

"Архиепископ написав лист **і тільки всього,** пише "Вістник." **Та це не є тільки всього.** Бо "Тези" і лист Архиепископа (меморандум) до патріярха — означають заперечення канонічности нашої Церкви, знищення її соборноправности і патріярший "покров" — або знищення її лучности з Київською Церквою.

"Тези" на доказ приняття підписані представниками обидвох Церков, їх суттю є "покров" — залежність нашої Церкви від патріярха. Так говорить 38-ма умова, яка звучить:

"...Злучена Церква буде рахуватись епархією в лоні Вселенської Православної Церкви в канонічній едности з Св. Вселенським Царгородським Патріярхом..."

Але Соборові це не перешкодило ухвалити таку резолюцію: "Семий Собор Української Греко - Православної Церкви в Канаді констатує, що закиди зроблені п. В. Свистуном письмом і словом підчас Собору проти Високопреосвященного Архиепископа Івана є безосновні і негідні".

Дійсно це сумне явище.

II.

"Вістник" каже, що шукає для нашої Церкви порозуміння з иншими православними Церквами, хочби й з патріярхом, "як рівний з рівними, як православні з православними, як канонічні з канонічними".

Чи дійсно "Вістник" вірить, що найде таке "порозуміння"? "Ми отже повинні стреміти до того, щоб між нами і другими православними Церквами було порозуміння, були духовні зносини, щоби ми жили з другими православними церквами, як сусід з сусідом, сестра з сестрою, як одна самостійна держава з другою самостійною державою", говорить він.

"Як сусід з сусідом"! А котрі то наші найблищі сусіди, з якими ми моглиб жити і по сусідськи і як "сестра з сестрою" та "як самостійна держава з другою самостійною державою?" Серби, Болгари, Балканські Греки, Сирійці певно не входять в рахубу, бо вони в Рідному Краю теріторіяльно не є нам сусіди, тай на цьому континенті у всьому далекі нам. Але такими найблищими нашими сусідами (в Рідному Краю теріторіяльно, а тут як співгорожане) є Москвини (Росіяне), Румуни, а тепер царгородський патріярх. Стремім отже жити "як сестра з сестрою" з православною Церквою Москви, Польщі, Румунії чи російської або румунської церкви в Америці і Канаді. Скажім їм, що наша Церква хоче, щоби між нею і ними було порозуміння "як сусід з сусідом, як сестра з сестрою, як одна самостійна держава з другою самостійною державою".

Добре булоби, як би "Вістник" повідомив їх про таке наше стремління і нам сказав, що вони йому відповіли.

III.

"Вістник" каже: "Церква наша мусить бути самостійна, від нікого незалежна". А 48-ма умова каже, що "ці умови", — значить канонічна залежність нашої Церкви (що є "справою спільної ваги і консеквенції обох, Канадійської і нашої Церкви в Америці — 1-ша резол. Семого Собору) як епархії царгородського патріярха,— і инші точки, що говорять про нашу Церкву як неканонічну, приймаються, представниками обидвох (нашої в Америці і жуківської) Церков, отже виключена самостійність і незалежність, а в 49-тій умові стверджується "приняття (всіх) повищих умов" власноручними підписами і урядовими печатками.

"Вістник" признає, "що колиб ті "Тези" в цілій своїй повноті мали стати основою порозуміння, чи злуки обох Церков — ми ніколи на них не погодилисяб. **В них є багато такого, що противиться головним засадам нашої Церкви, — приміром засадам соборноправности та самостійности Церкви, а також благодатности, тобто канонічности нашої ієрархії (епископату). Є в них багато такого, що противиться здоровому розсудкови та стремлінням українського народу до самостійного життя на всіх його ділянках, отже й на ділянці церковній. Тому колиб "Тези" в їх повноті** (багато — а в повноті!) **мали стати услівями остаточної злуки обох Церков, ми в Канаді на таку злуку ніколи не моглиб погодитися. А колиб Архиепископ на них погодився, то Канадійська Церква не малаб іншого виходу, як тільки осудити його та не признавати більше за свого епископа".**

Далі каже "Вістник": "Хай Бог боронить того, хто поважився щю головну основу нашої Церкви змінювати, чи її підкопувати"; і мабуть "помилився", бо за народньою пословицею "голос народа — голос Бога", повинен був написати: "Собор оборонив якраз того, хто поважився сю головну основу нашої Церкви змінити, то є Владику, що підписавши угоду, зрадив нашу Церкву, і стратив право бути нашим епископом.

IV.

"Хто з православного світа такого порозуміння (як православні з православними; канонічні з канонічними) з нами хоче, — ми простягаємо їм руку".

А ми скажемо: "відтягніть руку скоро назад, не думайте простягати її! — бо цілий клопіт як раз в цьому, що ніхто з православного світа такого порозуміння з нами не хоче, **але ми самі простягаємо нашу шию (не руку), щоби на неї заложили царгородське ярмо!** Такого "порозуміння", не інакшого котять всі ті, з якими "Вістник" думає жити "як сестра з сестрою"; від такого порозуміння сам патріярх не відказавсяби!

VI.

І так далі, і так далі "Вістник" обороняє, пояснює, вигладжує, загладжує, з дечим годиться, з дечим "не мігби погодитися", аж нарешті втратив терпець і крикнув в сторону "Дніпра": **Канадійська Церква за Американську не відповідає!"** Іншими словами говорить: "Меморандум, "тези", оформлення, угода, злука, підчинення — це все діти не нашої, але Американської Церкви! Борочи їх! Чому я маю пити за них? Чому лише я маю говорити, пояснювати, обороняти, викладати? Обізвися-ж і ти! Скажи й ти яке слово! Поможи, підопри мене, в двох буде лекше!"

А "Дніпро" ані ду-ду! Надувся і мовчить! З пори, як проголосив завішення зброї й заявив, що є перемиря, і йде до злуки, більше ні пари з уст! Він про папу розписувався, тепер говорить про унії! Американську Церкву нічого не обходить, що Канадійська в клопотах, най сама собі помагає! "Читайте про унії, про те, що було давно, сотки років назад; не турбуйтеся тим, що тепер має статися".

А колись "Дніпро" пишався гаслом: "Вставайте, кайдани порвіте"! Та це гасло забрав з собою Гундяк і чомусь(?) повісив на "Українськім Вістнику", органі жуківської церкви.

Парохія в Шікаго в обороні Рідної Церкви

(Продовження з 1-ої сторони)

моря чужинецьких впливів, ми нашою пасивністю прискорюємо нашу національну смерть.

Тому не тільки кричім, що треба любити українську мову, але **говорім нею до наших дітей,** покажім їм, що любимо її, і наші діти будуть до нас говорити українською мовою. Не говорім тільки на вітер, що треба належати до українських організацій, але старáймося, щоби і наші діти туди належали. Не будуймо України тільки на нас старих. Яка та Україна буде, як наші діти будуть по чужих організаціях і чужих Церквах.

Не будуймо нашого життя на піску, але на твердих підвалинах. Най наші доми не будуть тими фортецами, які при першім ворожім наступі піддаються, але такими, що відбивають ворожі напади. Спрямуймо нашу працю на наш дім. Най кожний наш дім стане **українським домом,** а тоді ми не маємо чого боятися національної смерти.

Попри дім є ще одна інститýція, яка повинна дати запоруку, що ми не вмремо в Америці і Канаді, це є наша Укр. Атокеф. Прав. Церква. І нашу Церкву треба берегти перед чужими впливами, треба, щоби Церква була наша, українська, ні від кого не залежна, тільки від Христа і нас самих, бо Церква — це ми. Церква павинна бути також тим фортом який має нас зберегти перед національною смертю. Так як чужі впливи роблять наш український дім не нашим, але англійським, так і чужа зверхність в нашій Церкві, зробить її не нашою, але нам чужою!

II.

В неділю пополудні, предсідатель, п. В. Сенів, попросив п. В. Свистуна до слова і сказав вперед від себе кілька слів пояснюючи, чому п. Свистун буде говорити на церковну тему.

Через обширний матеріял треба було поділити другий відчит про церковне питання на дві части.

В першій части сказав п. Свистун, що тепер находиться наша Церква в кризі. Церковний провід в Америці і Канаді заломився, бо дійшло до того, що в Канаді на Соборі резолюціями змінено канонічне становище нашої Церкви в Канаді й принято до відома старання Архиепископа підчинити Церкву в Америці (отже і в Канаді) царгородському патріярхови, і тим скасовано соборноправність і звязь нашої Церкви з Матірною на Україні. Таке саме грозить нашій Церкві в Америці.

Для розуміння всего, що сталося в послідних місяцях в Канаді і Америці, бесідник перейшов історію нашої Церкви в Америці і Канаді. Історія тих Церков (як що говорити про дві Церкви зі огляду на два адміністраційні органи) є спільна. В Канаді відродилася Українська Православна Церква завдяки світським людям. Створено вперед Братство без одного священика, і воно вже було Церквою, і вже другий Собор (1919) заявив, що уважає Церкву частиною Укр Прав. Церкви на Україні і злучиться з нею тоді, коли та буде автокефальною. Третій Собор Канадійської Церкви (1920) рішив, щоби Братство і Консисторія Української Православної Церкви в Канаді увійшли в органічну злуку з Київською митрополією так скоро, як лише комунікаційні відносини не це позволять. На Четвертому Соборі Укр. Прав. Церкви в Канаді (1924) прийшло вже до такої органічної злуки з Київською митрополією, бо вона дістала й приняла першого епископа Українця Івана Теодоровича, злучившися з Всеукраїнською Православною Автокефальною Церквою, яка була під проводом Митрополита Київського і всієї України, Василя Липківського.

Відродження Української Православної Церкви в Америці започатковано кількома священиками. Зорганізована Церква приняла тут тимчасовий покров сирійського митрополита Германоса, а від 1919 року приняла його покров і Канадійська Церква. Отже обидві Церкви становили одну дієцезію; на тому само-

му Соборі (1919), де принято покров митрополита Германоса в Канаді, іменовано о. В. Каськова першим деканом на Америку і затверджено кілька священиків. Обидві Церкві, Американська і Канадійська, були під таким спільним духовним покровом митрополита Германоса аж до приїзду Архиепископа Іоанна Теодоровича в Америку 1923. Тоді наступив розділ Церкви на дві дієцезії. Аж на Соборі в Йорктоні 1924 року знова ті обі Церкви злучилися в одну дієцезію, бо Канадійська Церква признала провід Архиепископа Іоанна і злучилася органічно з Київською Митрополією.

Американська Церква на Соборі в Ню Йорку приняла Статут, в основу котрого приняла канони Всеукр. Прав. Церковного Собору з 1921 р. і визначила: "Є лише один український народ, тому може бути й є лише одна Українська Автокефальна Православна Церква, якої первосвятителем є Найпочесніший Митрополит Київський і всієї України, Василь Липківський". (§ 5) і "**Українська Церква Злуч. Держав Америки є одною з дієцезій Всеукраїнської Автокефальної Православної Церкви і разом з нею творить складову часть Єдиної Святої Соборної і Апостольської Христової Церкви** (§ 25).

До статута Української Православної Церкви в Канаді, ухваленого Шестим Собором 1930 року, поставлено як перший параграф таку ухвалу: а) **Українська Греко-Православна Церква в Канаді знаходиться в духовній звязи з Українською Автокефальною Православною Церквою через свого епископа або епископів".**

Обидві Церкви є в злуці з Києвом, обидві Церкви мають одного і того самого епископа, обидві Церкви становлять одну область епископа, одну дієцезію.

Але, як сказано на початку, в Канаді заперечено звязь з Києвом, а в Америці підписано угоду з т. зв. жуківцями, на підставі якої Церква має стати епархією царгородського патріярхату. Це дало причину до появлення першої брошури бесідника, в якій він звернув загалови увагу на загрозу нашій Церкві і в якій він апелював, щоби надходячий Собор в Канаді не допустив до розриву з матірною Церквою, яка находиться тепер під переслідуваннями большевиків і яку ми не можемо уважати за розвязану, тільки такою, яка переходить тепер муки страждання.

Але Собор в Канаді не поставився до цеї справи як належиться і виніс такі ухвали, які можуть відбитися фатально на становищі нашої Церкви в Канаді і Америці. Бесідник прочитав резолюції і пояснив, як прийшло до їх ухвали. Тому в Вінніпегу заснувалося "Брацтво Оборони Рідної Церкви", яке має завдання допровадити до скликання Надзвичайного Собору в Канаді, щоби він ще раз розглянув спірні питання і вирішив справу так, як це всі попередні Собори розуміли, ухвалювали, і як вірні Церкви вірили іменно, що **наша Церква є складовою частю Київської Митрополії.**

III.

Перед покликанням бесідника до продовження відчиту забрав слово предсідатель парафії, п. Василь Сенів. В своїй короткій бесіді він нагадав присутним, як горстка чесних людей, яка не могла погодитися з уніятськими священиками їх церковною господаркою, відірвалася від "римської імперії" і зорганізувала свою Українську Народну Церкву Пресвятої Тройці; як та горстка купила оці будинки, як спровадила першого священика, як вона росла й стала великою громадою. На Україні тоді кипіла шалена війна, там не було часу думати про Церкву, але ми, та горстка свідомих українських патріотів хоч і не вчених, пізнали, що не по руці нам з Римом. Тому ми відступили від него. Це було 1915 року, отже 20 років назад. Коли приїхав наш Владика, ми приняли його як свого батька, бо він прийшов з Київа! Ми прилучилися до Української Автокефальної Православної Церкви; вона стала нам рідна, дорога. І тепер на 21-му році життя нашої громади, коли вона має стати "політною", ми малиби підчинитися грецькому патріярхови, зірвати з Рідною Церквою нашого народу? Цього не може бути!!

Цю коротеньку промову нагородили присутні зібрані парафіяне оплесками даючи зрозуміти, що чужий не дістане нашої парафії.

Тепер покликав предсідник бесідника п. В. Свистуна до слова:

Бесідник показав на підставі документів, що склонність нашого Архиепископа до поправи хиротонії чи пересвяти датується ще з 1928 року, коли він написав листа до Всеукраїнської Православної Церковної Ради в Києві, і в ньому погоджувався на поправку зі згляду на церковну дисципліну. В Чікаго 1930 року Архипастир виразно говорив, що готов піддатися пересвяті й для цього навіть поїхав би до Царгороду, якби патріярх поставив услів'я пересвяти. "Український Вістник" з 1931 року, орган жуківської дієцезії, проголосив листа, якого Архиепископ написав був до патріярха із заявою, що готов погодитися на всякі канонічні вимоги, які поставить патріярх. Яку відповідь дав патріярх на той лист, не відомо, але для нас тепер ясно, що сам Архиепископ не вірив, що він є канонічним епископом.

День 6. березня ц. р. є днем початку розколу в нашій Церкві. Того дня появилася відома стаття п. Мирослава Стечишина в Українськім Голосі, в якій було сказано, що канони нашої Церкви відносно женячки священиків ті самі, що й в уніятській Церкві. Ця стаття була потверджена о. С. Савчуком, адміністратором Української Греко-Православної Церкви в Канаді, в якій він написав, що Церква в Канаді не є частиною ніякої нашої Церкви і що канони Української Автокефальної Православної Церкви не обовязують Церкви в Канаді. Того самого 6. березня ц. р. в Ню Йорку підписано угоду між представниками УАПЦеркви в Америці і жуківською, на підставі якої наша Церква **прилучується до жуківської** і з нею разом входить в склад епархій царгородського патріярхату. Цеї угоди не проголошено, а тільки опубліковано в Дніпрі комунікат, що обидві церкви застановили боротьбу і находяться на дорозі до повної злуки в Одну Відроджену Церкву Українського Народу.

Бесідник сказав, що поява його першої брошурки, в якій він звернув увагу вірних на те, що грозить нашій Церкві, спричинила розіслання тої угоди("Тези") священикам на те, щоби вони післали свої завваги до консисторії. Але тої угоди не післано парохіям і не сказано, щоби парохії подали свою думку. В розумінню певних точок (36 і 45 умова) тої угоди ("Тез") навіть священикам не малося висилати; **священики мали про них довідатися аж на своїм зїзді, який в угоді названо Собором священиків.** Це нагадує нам той спосіб, яким приготовлювано і переводжувано в 17 століттю унію з Римом. Того самого способу вхопилися аранжери тої угоди, щоби зробити унію нашої Церкви з Царгородом.

Коротенький зміст тої угоди, як її вже тепер звуть "Тези" до дискусії, такий: Злука обидвох Церков наступить тоді, як царгородський патріярх признасть нашого Владику православним канонічним епископом в такий спосіб як буде уважати за відповідний (2. і 4 умова), значить **не виключена є пересвята.** Після злуки наступає в Церкві чисто **ієрархічний** (клерикальний), а не соборноправний устрій: всі церковні уряди назначується Архипастирем, члени Консисторії іменуються ним на життя, членом Консисторії не може бути мирянин (умови 7—15) **ЗЛУЧЕНА ЦЕРКВА ПЕРЕБИРАЄ ВСЯКЕ ДВИЖИМЕ И НЕДВИЖИМЕ МАЙНО. ОТЖЕ ВСІ ЦЕРКОВНІ ДОМИ (ЦЕРКВИ). ПАРОХІЯЛЬНІ БУДИНКИ, МЕБЛІ В НИХ І ВСІ ГРОШІ, ЯКІ Є В ПАРОХІЯЛЬНИХ КАСАХ, ВЗАГАЛІ ВСЕ, ЩО РУХОМЕ И НЕРУХОМЕ І ВОНО НЕ БУДЕ ВЛАСНІСТЮ ГРОМАД, ЯК ДО ТЕПЕР, АЛЕ ВЛАСНІСТЮ КОНСИСТОРІЇ ТОЇ ЗЛУЧЕНОЇ ЦЕРКВИ. А ВОНА БУДЕ ВИПЛАЧУВАТИ ЛИШЕ ТАКІ ДОВГИ, ЯКІ ЗАХОЧЕ** (умова 17.). Найвищу власть в злученій Церкві не буде мати Собор, але патріярх і від його рішень не буде відкличу (щось як в римській церкві папа!), бо злучена Церква буде епархією царгородського патріярхату, отже наша Церква буде підчинена патріярхови (умова 38.) Угода принята, а правосильність їй мають дати самі тільки священики; для цього мається скликати їх (а не представників громад) на Собор. До тої пори ті умови не будуть проголошені, тільки всім має бути зрозуміло з комунікату в "Дніпрі" з 15 березня, що обидві Церкви знайшли дорогу до злуки (умова 46 і 36). На випадок, як би патріярх дав негативну (відмовну) відповідь, (значить не визнав нашого Владику канонічним) ті умови не будуть ніколи в ніякий спосіб проголошені (45 умова). Отже це була **тайна угода, її приняв і приняття підписами й печатками стверджав провід нашої Церкви: Архиепископ і Консисторія** (48 і 49 умова).

Ця угода являється великою обидою для нашої Церкви, вона лягла страшною плямою на нашій Церкві, **бо каже, що наш Архиепископ і отже Церква неканонічні.** Та угода придержується того, що "Український Вістник", орган жуківської Церкви ще недавно писав, іменно, що пок. еп. Жук не міг вязатися з Церквою, бо вона має неканонічного епископа, що наша Церква секта, яка на Україні сама себе розвязала.

Церква повинна скинути з себе ту пляму, осудити ту підписану угоду, як негідну, як свого рода лапку, в яку затягнули Гундяк і Підгорецький нашого Владику і Консисторію; Церква повинна приготовитися до Собору, щоби делегати її на Соборі винесли гідне рішення нашої Церкви, а не таке, як Собор в Канаді. Слідуючий Собор в Америці повинен потвердити, що Церква належить до українського народу, що вона є й остане частиною Відродженої Церкви на Україні.

Після закінчення відчиту були запити, які відносилися до подій на Соборі в Саскатуні, і до „Тез", на які бесідник дав дуже вдоволяючі відповіді. Після цього забрав голос п. Олекса Бунька, парохіяльний касієр, і сказав, що ми повинні прийти до певного заключення і тому предложив зібраним слідуючі резолюції до приняття:

1.) Познайомившись з резолюціями Семого Собору Української Греко - Православної Церкви в Канаді, заявляємо наше невдоволення з трактовання Собору важних справ Церкви, бо Собор своїми резолюціями змінив дотеперішне догматично-канонічне становище нашої Церкви в Канаді і тим самим захитав становище нашої Церкви в Америці; протестуємо проти тих резолюцій, бо вони розірвали духовну звязь нашої Церкви в Канаді з Українською Автокефальною Православною Церквою на Україні.

2.) Висловлюємо повне признання п. Василю Свистунови з Вінніпегу за його оборону автокефалії, соборноправности, канонічности і взагалі теперішнього догматично - канонічного становища нашої Церкви в Канаді, як частини УАП Церкви на Україні, і просимо його на дальше активно вести оборону; з огляду також і на те, що наша Церква в Америці творить разом з Церквою в Канаді одну дієцезію, і які консеквенції для неї, ті самі і для нашої Церкви.

3.) Уважаємо, що факт гніту над Церквою на Україні зі сторони большевицької влади не є вистарчальною причиною для розірвання нашої духовної лучности з Церквою на Україні. Рівночасно констатуємо факт, що Перший Всеукраїнський Православний Собор в Києві 1921 року показав дорогу, якою має йти наша Церква, і ця дорога не заперта для нашої Церкви в Америці і Канаді, помимо переслідувань УАПЦ на Україні. З окрема признаємо, що канони, ухвалені Першим Собором в Києві 1921 року, головно канони відносно соборноправности, рідної мови, відновлення української єрархії, і канони відносно священослужителів УАПЦ, є правосильні й обовязкові в нашій Церкві в Америці і Канаді.

4.) Уважаємо канонічну злуку з царгородським патріярхом і всякі кроки для визнання нашої Церкви і нашого Архиепископа канонічними як непотрібні, не-

пожадані і шкідливі для нашої Церкви, тому, що гієрархія УАПЦеркви на Україні є вповні канонічна і наша Церква, як частина УАПЦеркви є також вповні канонічна, і як така находиться в братерськім єднанню зо всіма другими православними Церквами.

5.) Протестуємо проти угоди, яку підписали наш Владика і Консисторія з проводом т. зв. жуківської Церкви у звязку з підчиненням нашої Церкви патріярхови, як також протестуємо проти переведення тої злуки на підставі умов у т. зв. "Тезах до дискусії".

6.) Висловлюємо віру і переконання, що надходячий Собор УПАЦеркви в Америці закріпить дотеперішне канонічне становище нашої Церкви так, як воно означене повищими резолюціями число 3 і 4, і так, як приняв це послідний Собор 1929 своїм Статутом: "Українська Православна Церква в Злучених Державах Америки є одною з дієцезій Всеукраїнської Православної Церкви і разом з нею творить складову часть єдиної, святої Соборної і Апостольської Церкви". (§ 25.)

7.) Прилучуємося до акції Брацтва Оборони Рідної Церкви, заснованого в Канаді в ціли праці для оборони автокефалії, соборноправности і канонічности нашої Церкви в Америці.

8.) Просимо нашого пароха, Всч. о. Корнила Кирстюка, щоби він прилучився до акції оборони автокефалії, соборноправности і наконічности нашої Церкви і канонічностя нашої гієрархії, і взяв активну участь як священик УАПЦеркви в акції Брацтва Оборони Рідної Церкви в Америці і Канаді".

В дискусії, яка вивязалася над резолюціями, п. Никола Ґудз, член парохії від її заснования сказав, що нема сумніву, що та угода є глумом над Соловецькими мучениками; він попирає резолюції, їх конче треба приняти, але радить, щоби скликати ще одні збори, щоби дати всім членам парохії, що були перешкоджені прийти, нагоду познакомитися з справою, щоби і вони приступили до акції оборони Рідної Церкви.

Резолюції принято одноголосно. Предсідник п. В. Сенів, попросив тоді о. пароха, щоби заявив своє становище відносно резолюцій, а головно відносно послідної, яка відноситься прямо до нього. Парох відповів, що він був автокефалістом, є і ним остане; на "Тези" відповів консисторії, що придержується Статута нашої Церкви, який принято на Соборі 1929 року. Справі Рідної Церкви послужить після своїх сил. Цю відповідь приняли зібрані оплесками до відома.

Після цього приступлено до заснования Брацтва Оборони Рідної Церкви. До Брацтва вписалися слідуючі:

М. Слижук,	пані Д. Бунька
М. Булка	пані Н. Булка
П. Фещин	М. Тимчук
П. Хомин	пані Н. Угриновська
С. Ревак	І. Шмігельський
І. Панісяк	Н. Кирилюк
О. Штогрин	пані А. Табак
П. Дідичук	пані М. Слижук
О. Бунька	пані М. Тимчук
Н. Ґудз	В. Сенів
Н. Дверніцький	пані Є. Кирстюк
пані О. Яремій	о. К. Кирстюк

До уряду Брацтва увійшли: Н. Ґудз, П. Хомин, О. Бунька, В. Сенів, Н. Кирилюк.

Члени Брацтва припоручили обраному урядови, щоби в найблищу неділю уконституувалися.

Вибрано також членів контрольної комісії, до котрої увійшли: Н. Дверніцький, І. Шмігельський, І. Панісяк.

Уряд і Контрольну Комісію вибрано на внесення п. Мих. Тимчука, яке попер п. П. Дідичук.

На закінчення предсідатель п. В. Сенів подякував п. В. Свистунови за його гарні відчити, побажав йому і Брацтву в Канаді успіхів, а присутним подякував за участь і готовість обороняти Рідну Церкву від чужого ярма.

Секретарі
Михайло Тимчук
Михайло Слизук

Чікаго, 1. вересня 1935.

Канони, Чартер і Статут Церкви

В полеміці, яка вивязалася в нутрі нашої Церкви ізза намаганої зміни канонічного становища нашої Церкви перед останнім Собором і доконаної зміни тим самим Собором (і то нелегально), розмірно за богато уваги віддано до тепер першій резолюції Собору, (та резолюція "приймає до відома" всі кроки Архієпископа в справі злуки з патріярхом), — а майже не звернено уваги на резолюцію 4-ту, (яка означує принціпіяльне становище Церкви відносно канонів). Тим часом та резолюція (4-та) може мати дуже далекосяглі і шкідливі наслідки для нашої Церкви.

Для підчеркнення ваги 4-ої резолюції, позволю собі дословно її зацитувати:

IV. "Собор констатує, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді стояла і стоїть відносно канонів на тому самому становищі, що і всі інші православні Церкви, а в практичних справах поступає після свого чартеру і статута як самостійна церковна організація. Колиж вириняє спеціяльне канонічне питання в конкретній формі, його рішається після спеціяльних студій знавцями покликаними в цій цілі церковними властями.—Собор дальше констатує, що стаття о. Адміністратора С. В. Савчука, поміщена в "Українськім Голосі", з дня 20 березня, 1935, правильно опреділює становище Української Греко-Православної Церкви в Канаді в порушеній справі".

Ту резолюцію ухвалив Собор **без жадної дискусії,** навіть не завважуючи, що **вона противилася першій резолюції.** Бо 4-та резолюція говорить, що наша Церква **притримувалася і притримується тих самих канонів, що й всі инші православні Церкви,** цебто, що наша Церква притримується так званих **старих канонів,** а в той самий час перша резолюція говорить про застереження **соборноправности і канонічности ієрархії** нашої Церкви (ненарушення теперішнього сану священослужителів нашої Церкви). Однак кожний, хто хоч сяке таке поняття має про історію православних Церков і про канони, знає, що "старі канони" не признавали жадної соборноправности Церкви. Кожний також знає, що головний закид "неканонічности" проти нашої Церкви є якраз в звязи з нашою ієрархією, тому, що наша ієрархія була відновлена не після загально принятих канонів (старих канонів) але в супереч тим канонам, а опираючись на практику Александрійської Церкви. Одинока Православна Церква, що завела в себе соборноправність, була Українська Автокефальна Православна Церква. Зробила вона це своїм першим Собором в Києві 1921 року. Питання соборноправности вважалося на тому Соборі навіть важніщим від питання власної ієрархії і тому то про соборноправність говориться на самому початку канонів, іменно в другому каноні першого розділу, який наведемо дословно:

"2. Визнаючи правила церковного ладу й урядования, що утворені Всесвітніми Соборами, і ухвалені цими Соборами до вжитку правила місцевих Соборів і Святих Отців, що утворили їх благодаттю Святого Духа, за найбільш доцільні для свого часу і єдино можливі в той час засоби порядкування церковним життям, вважаємо, що тіж вимоги життя Церкви можуть під керуванням Святого Духа, і **виключати їх зо вжитку.** (підчеркнення наше).

Тому не задля скасування або зміниення старих канонів, а піклуючись про спасіння й поступ людей до кращого (пр. 126 1-го Всел. Соб.) ухвалюємо:

1). що епископсько - самодержавницький устрій Церкви, що утворився під впливом обставин історичних і державно - монархічного ладу тих часів, **якими пройняті старі канони** (підчеркнення наше), надалі не може залишитись і повинен бути змінений устроем церковно - соборноправним, відповідно духовoї Православної Христової віри;

2.) що Собори з одних епископів, як це було досі і є, не відповідають істиному духові Православної Христової віри, не дають змоги Церкві жити повним життям, і їх необхідно надалі замінити Соборами з представників від усієї православної української людности;

3.) вважаючи, що Собори з представників всієї української людности **не є порушенням церковних канонів** (підчеркнення наше), а тільки органічний розвиток їх, ми представники української православної церковної людности, скликаної Всеукраїнською Православною Церковною Радою, **визнаємо себе канонічним місцевим Собором Української Православної Церкви** (підчеркнення наше), а тому й найвищим її органом, через який лунає голос Української Церкви благодаттю Святого Духа".

Та дехто може сказати: В нашій Церкві в Канаді була соборноправність ще перед злукою нашої Церкви з Київською. Так воно не є. Про соборноправність почули ми вперше на 4-му Соборі 1924, коли ми злучилися з Українською Автокефальною Церквою і приняли від неї теперішнього Владику. Тоді тільки стали ми соборноправною Церквою, принявши за свою загальну канонічну основу Української Автокефальної Церкви. Коли можна взагалі говорити про соборноправність в нашій Церкві перед 4-тим Собором, то тільки в тому, що ми застерігли собі, що наш епископ має бути вибраний "загальним Собором священства, делегатів від церковних громад і брацтв" (Диви 4-та ухвала Перших Довірочних Зборів в Церковній Справі, "Прав. Вістник", серпень, 1925). Про соборноправність в такому значінню, як це розуміє Українська Автокефальна Церква на Україні, нікому з нас і не снилося. Соборноправність, в розумінню У.А.П.Церкви, означає не тільки право вибору епископів на Соборі, в виборі яких беруть участь також світські делегати, дальше соборноправність — це не значить тільки право участи світських людей через своїх делегатів на Соборах; **соборноправність означує діяльну участь вірних у всіх проявах церковно-творчого життя,** значить не тільки в справах організації Церкви як люд-

ПЕРШІ ЗБОРИ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ

при Українській Православній Церкві Пресвятої Тройці в Чікаго,

дня 8. вересня 1935, в парафіяльній салі.

На тих зборах полагоджено такі справи:

1. Уряд Брацтва вложився так: 1) Почесний предсідатель: Василь Сенів, 2) Голова: Микола Ґудз. 3) Заступ. Голови Павло Хомин. 4) Секретар: Никола Кирилюк. 5) Касієр: Олекса Бунька.

2. Прочитано звідомлення секретарів про відчити і заснования Брацтва.

3. Принято 8 нових членів, так що Брацтво має всіх 32 членів.

Нові члени:

А. Федорчук	Іван Кулинич
А. Яремій	Й. Якимів
Я. Медзяк	Ґ. Березовський
О. Пташник	Й. Коцовський

4. Рішено назвати наше Брацтво в честь Первосвятителя УАПЦ іменем Митрополита Василя Липківського.

Рішено повідомити Консисторію про заснования Брацтва і його ціль.

6. На внесення бр. Йосифа Коцовського, поперте бр. Н. Кирилюком рішено віднестися з відозвою до всіх парафій УАПЦ в Америці, надрукувати і розіслати до всіх парафій. Текст тої відозви і резолюцій перечитано і принято.

7. Рішено помістити в "Рідній Церкві", бюлетені Брацтва О.Р.Ц. в Канаді короткий звіт про відчити п. В. Свистуна, 31 серпня і 1. вересня ц. р. і про заснования нашого Брацтва, та про ухвалу відносно відозви до всіх парафій, яку мається також помістити в "Рідній Церкві".

Никола Кирилюк, секр.

ської установи, але також в духовних проявах її життя, як Божої установи.

Отже соборноправність не обмежується до самої тільки участи вірних в організаційній роботі Церкви. Соборноправність не ограничена тільки до конституції і статуту Церкви. Це тільки зверхня ознака або ціха соборноправности. Є ще друга ознака або ціха соборноправности — а це **участь вірних в духовному керівництві Церкви, їх участь в вільній духовній творчости Церкви, головно їх участь в дарі освячення священства.** В соборноправній Церкві вірні не тільки мають право вибору керуючих органів Церкви, але вони, **будучи нерозривною частиною Церкви, беруть участь через Собори в творенню нових канонів, а навіть в творенню діла священства Церкви, так як це було на Першому Соборі, на якому вірні брали участь в поставленню і посвяченню ієрархії Церкви.**

Взнеслий акт Першого Собору в висвяченню своєї ієрархії є оснований на науці Української Автокефальної Церкви, яка є зясована в 4-ім розділі канонів Першого Собору, як слідує:

1.) Пріємство (наслідування) від Ісуса Христа, Сина Божого й Апостольської Церкви всієї повноти життя Святого Духа здійснюється Церквою Христовою .

2.) Соборна Православна Українська Церква прийняла всю повноту благодатного життя Святого Духа через Апостольську Церкву. Безпосереднє діяння Святого Духа у всіх таїнствах в Христовій Українській Церкві не може бути обмежено сторонньою зовнішньою владою.

6.) Здійснюючи волю Основателя і Голови Церкви — Ісуса Христа, Сина Божого, Всеукраїнський Православний Церковний Собор священо-соборне в імя Отця і Сина і Святого Духа висвячує церковним рукоположенням двох обраних на епископів осіб з священиків".

Соборноправність Української Автокефальної Церкви проявилася отже в тому, що 1) Собор визнав себе канонічним Собором **з правом творення нових канонів** Церкви в міру потреб церковного життя; 2) признав повну **участь вірних (світських людей) в порядкуванню всіма церковними справами,** або участь в повній організаційній роботі Церкви; 3) признав за вірними (світськими людьми) **право участи в повноті духовного життя Церкви, включно з участю в освяченню священства,** а це все Перший Собор в Києві вирішив опираючись на основну науку У. А. П. Церкви, що **Святий Дух діє в Церкві через цілу Церкву,** до якої належать і вірні, **а не тільки через самих епископів або священиків.**

Дуже добре памятаю, як по прийняттю теперішного Архіепископа на 4-му Соборі повище толкування соборноправности дістали ми якраз від самою Владики.

Коли отже Семий Собор в Саскатуні ухвалив 4-ту резолюцію, визнаючи, що наша Церква тримається старих канонів, то тим самим заперечив право нашої Церкви на **соборноправність,** а також не прямо підчеркнув, що наша ієрархія є "неканонічна", хоч першою резолюцією застерігає право Церкви на одно і друге.

Якеж пояснення можна дати на це, що Собор ухвалив 4-ту резолюцію, яка противиться першій? Поминаю тут це, що й перша резолюція має сама в собі також великі суперечности. Про це була згадка в минулому числі "Рідної Церкви" в листі протоєра К. Кирстюка до о. Лещишина.

Коли Собор ухвалив такі дві суперечні собі резолюції, то вина безперечно не в світських делегатах, бо справа канонів нашої Церкви не була зовсім дискутована на Соборі, але вина тут за аранжерами Собору, головно за Консисторією і Архиепископом, які занедбали свій дуже важний обовязок перед Собором, іменно справу наших канонів як слід всім вияснити.

В часі, коли я брав участь в Соборі, справа канонів Церкви не була обговорена. Я самий тільки дещо на сю справу натякнув. Ціла дискусія, чи полеміка на Соборі, коли я там був, ораничалася майже цілковито до угоди з жуківцями і звязаної з нею справи "канонічности" епископа, а також єдности з патріярхом. Але перед своїм відходом з Собору, (про це я пишу в своїй Заяві в минулому числі Р. Ц.) я просив Собор, щоб він не розійшовся, не винісши відповідних ухвал в **справі канонів нашої Церкви,** головно в справі того, чи **"київські канони" обовязують нашу Церкву, і чи наша Церква є в єдности з Церквою Київською.** Очевидна річ, я вірив, що коли Собор винесе відповідні ухвали в тих двох справах, то зробить це **по належній дискусії і виясненнях, опертих на історичних документах нашої Церкви.** На жаль аранжери Собору цього не зробили. Замість передискусувати справу канонів нашої Церкви, аранжери поступають инакше. О. Савчук виголошує промову, в якій лучить закид проти него, що він неправильно представив канонічне становище нашої Церкви, з другими закидами, що не мали нічого спільного з канонами Церкви, а які я мавби зробити проти него на одних зборах в вінніпегській соборній парафії, хоч ті другі закиди не були поміщені ані в моїй першій брошурі, ані не були піднесені мною на Соборі. На Соборі не підносив я тих закидів, не тому, що вони були неправдиві, але тому, що на Соборі я вважав справу закидів проти Владики далеко важнішою. Не підносив я їх й тому, бо не думав тоді, що о. Савчук свідомо зробив свій крок, як написав свою статтю про канони нашої Церкви в У. Голосі. Кромі цього, я волів лишити о. Савчука, як то кажуть "на боці", бо й так витворилося враження між богато одиницями в Канаді, що я маю велике упередження, а навіть ненависть до него. Тому й волів я лишити його "в спокою" в той час, як розбиралася справа дуже серіозних закидів проти самого о. Владики. Остаточно я вірив, що справу канонів Собор зможе богато краще вирішити, коли з нею не будуть злучені жадні другі, а головно стисло адміністраційні справи.

По вибуху "бомби" відносно мнимої "зради" о. Маєвського, бомби, що її Владика і другі аранжери Собору експльоатували для ратовання престіжу Владики, — треба признати, що та "бомба" викликала сподіваний "стемпід" серед учасників Собору, в кождому разі увага їх була відвернена від головного виновника теперішних нездорових відносин в нашій Церкві, а то о. Владики, — я вважав за відповідне відтягнути обі резолюції предложені мною Соборові. Зробив я це, хоч друга моя резолюція не відносилася до особи Владики, але означувала принціпіяльне становище нашої Церкви, з яким, я вірив, кожний член Собору мусів згодитися, і зробив в тій цілі, щоб в той спосіб утихомирити більшість делегатів, які в стемпіді цілком стратили дійсне розуміння справи, **і зачали обвинувачувати невинних.**

Знаючи людську психольоґію, знав я й те, що впроваджені в блуд делегати будуть шукати "жертви", якою мав стати зовсім невинний о. Маєвський, що кожний безсторонній чоловік нині вже знає. Отже о. Савчук, вже потім, як я з Собору виступив, виголошує промову, в якій повторює всякі "пльотки", про котрі, як пр. про порівнання його з "Мекреєм" перший раз довідуюся аж з читання "Протоколів Собору" і ті пльотки очевидно зараховує на мою адресу, а рівночасно тільки згадує в ній про мій закид проти його статті в У.Г. В результаті Собор вибирає комісію з пятьох людей, які малиб перевірити також і справу "канонічного становища нашої Церкви". Мають вирішити, чи правдиво чи неправдиво представив канонічне становище нашої Церкви о. Савчук в своїй статті. Між тими одиницями нема ані одного, який справу канонів нашої Церкви колинебудь студіював, або нею серіозно інтересувався, або брав хочби видатнішу участь в 4-му Соборі, який канонічне становище нашої Церкви вирішив. Склад комісії такий: пп. Лазарович, Підручний, Ів. Лущок, Гуменюк, Ковтун. З них один п. Лазарович, адвокат з Едмонтону, трохи більше може інтересується церковними справами з боку ідеольоґічного, але й він не може вважати себе якимсь знавцем в справі канонів. (До свого пезнання в справах канонів Церкви він мені самий признався на Соборі). П. Лазарович також не брав найменшої участи в виробленню чартеру і статуту Церкви. Дуже сумніваюся, чи з чотирох других членів комісії хтобудь брав участь в 4-му Соборі, а ніхто з них не брав участи в уложенню чартеру чи статуту Церкви. І така комісія мала бути компетентна вирішити не тільки справу закидів проти о. Савчука відносно чартеру і статуту, закидів, які навіть не були порушені ні в моїй брошурі ні на Соборі, але й мала також вирішити, чи правдиво, чи неправдиво представив канонічне становище нашої Церкви о. Савчук!

Комісія "розглядає" всі ті "закиди" і в результаті пропонує резолюцію, яку Собор ухвалює, в якій опрокидує всі ті закиди, а також стверджує, що о. Савчук правильно представив канонічне становище нашої Церкви. В слід за тим Собор ухвалює ще одну резолюцію, іменно 4-ту яка є цитована повище і в якій виразно, але **неправдиво** говориться, що наша Церква притримується тих самих канонів, що й інші православні Церкви, або иншими словами притримується старих канонів. Резолюція стверджує, що стаття о. Савчука в У.Г. була також правильна, значить, що о. Савчук мав рацію, коли там написав, що наша Церква ніколи не була частиною Української Автокефальної Православної Церкви на Україні. А кождий вірний нашої Церкви знає, що наша Церква від 4-го Собору стала частиною У.А.П. на Україні, значить, і кождий се повинен бачити, що та резолюція є цілком фальшива. А вона була ухвалена Собором не тому, що Собор над канонічним становищем нашої Церкви відповідно застановився, або відповідно його перестудіював. Ніколи в світі! Собор того зовсім не робив. І комісія того не зробила. Комісія тільки ухвалила резолюцію, **якої хотів о. Савчук і другі аранжери Собору,** бо така резолюція була для них потрібна і вигідна, **дарма що та резолюція сфальшувала канонічне становище нашої Церкви.**

Коли при кінці Собору п. Мих. Стечишин подав був мені на коритарі в Інституті копії резолюцій Собору, то 4-та найбільше мене здивувала. Я не міг з дива вийти, як Собор міг підписатися під резолюцією, що **заперечує історичні факти в життю нашої Церкви, иншими словами, що фальшує становище нашої Церкви.**

По появі статті о. Савчука в У. Г. зарахував я неправильне представлення ним канонічного становища нашої Церкви на карб його непоінформованости, недбалости й прямо його незнання; а його неохоту відкликати ті свої неправдиві твердження пояснював я його подразненою амбіцією. Признаюсь однак, що тоді я ще не вірив, щоб в нього було свідоме бажання вмисно змінити канонічне становище нашої Церкви.

Але події на Соборі заставили мене докладніше цілу справу передумати. Я зачав більше ще вчитуватися в історію нашої Церкви і відсвіжувати в своїй памяти ріжні важніші події з життя Церкви. Однак ясної відповіді на такий, в моїх очах дивачний крок о. Савчука, я не міг знайти. Я мусів вдоволитися відповіддю, що людську думку, а ще більше людську душу, дуже тяжко збагнути. В кожному разі його крок виглядав мені таким самим дивачним, як і теперішнє поступовання о. Кудрика, того самого, що до недавна ще був найбільшим оборонцем Києва, Київської Церкви, київської соборної висвяти епископів, київського Собору, київських канонів. Але той самий о. Кудрик, який так завзято ще недавно все "київське" боронив, нині ще з більшою завзятістю проти всего "київського" виступає. Недавно ще о. Кудрик писав: святий Київ, святий київський Собор, святе діло київського Собору, а вже на Соборі в Саскатуні той самий о. Кудрик кричав (і то кричав в буквальнім того слова значінню) "Нам київські канони так потрібні як і Свистунові брошури"! Тому я сказав собі: Можна о. Кудрикові так основно і то без найменьших причин змінитися, можна те саме зробити і о. Савчуку. Прецінь же вони обі члени тої самої консисторії!

Аж моя поїздка при кінці серпня до Шікаго, куди запросила мене з відчита-

ми про церковну справу тамошня православна громада, отворила мені очі й вияснила мені причину тих канонічних "скоків" о. Савчука. Моя поїздка до Шікаго дала мені змогу знайти нище вияснення чому так а не инакше представив він канонічне становище нашої Церкви. Як я зазначив вище, по появі його статті в У. Г. я пояснював собі його крок звичайним незнанням справи, а не свідомим бажанням змінити канонічне становище нашої Церкви. Але моя поїздка до Шікаго переконала мене — і в тому в мене не має жадних сумнівів, — що о. Савчук **вже від 1929 року свідомо але досить хитро і постепенно працює над тим, щоб кардинально змінити канонічне становище нашої Церкви.** Іменно десь вже в 1929 році він себе переконав, що наша духовна звязь з Києвом для нашої Церкви є непотрібна. Він себе переконав що нашій Церкві з київською не по дорозі, і він зважився на крок, чи кроки, що з часом ту нашу связь з Києвом малобися цілком знищити.

Якраз в 1929 році я був примушений через свої вже тоді глибокі принціпіяльні непорозуміння з о. Савчуком зрезиґнувати зо становища голови Греко-Православного Брацтва, яке в той час відогравало дуже поважну ролю в нашій церковній організації. Через ту резиґнацію я стратив контакт з керуючою працею в Церкві і від тоді до тепер не мав найменшої змоги брати участь в тій праці. (Як до тої резиґнації прийшло скажу пізнійше). Однак моя поїздка до Шікаго відсвіжила в моїй памяти дуже важні події в історії нашої Церкви в Канаді і в Америці з 1929 року. Іменно тоді в місяці травні відбувався в Ню Йорку Собор Американської Церкви. На той Собор поїхало нас трьох з Канади, як репрезентанти Канадійської Церкви. (Обі Церкви були тоді, як і тепер одною дієцезією, але адміністративно вони були окремі), о. Савчук їхав як репрезентант канадійської консисторії, а п. Ю. Стечишин і я їхали як репрезентанти Брацтва (тодще ми всі три були в приятельських відносинах). На тому Соборі відбулася дуже важлива подія. Іменно той Собор ухвалив тоді Статут Американської Церкви. Нас всіх трьох запрошено до комісії, яка переглядала Статут, заки він був ще предложений до ухвали Соборові. Начерк того Статуту виготовив був прот. К. Кирстюк. Той начерк був настільки майстерно виготовлений, і справа Церкви так з боку організаційного як канонічного була в нім так гарно представлена, що ми, три канадійські делегати, зложили ґратуляції о. Кирстюку і там же при нім і других членах статутово комісії ми заявили, що той Статут візьмемо як основу нашого Статуту в Канаді Між иншим ми тоді подалися були за чартером, в якому були застережені тільки найосновніші речі, звязані з нашою Церквою в Канаді. Статут нашої Церкви мав мати більші деталі так щодо організації як і щодо канонічного становища Церкви. Ми отже були дуже вдячні о. Кистюку за його основне опрацьовання всіх тих справ в свойому начерку Статуту. Ми бачили, що нам в Канаді заощаджена буде до великої міри праця з укладанням нашого Статуту, який мав бути ухвалений на Соборі 1930 року. Спеціяльно дуже щедрий був в своїх похвалах о. Савчук, на якого плечах лежав обовязок зробити начерк Статуту Церкви в Канаді.

Отже ми всі три, як репрезентанти Церкви в Канаді, вповні одобрили американський начерк Статуту, коли він був читаний в комісії. Ми навіть поробили деякі свої заввагн, які статутова комісія до якої і нас, як гостей запрошено, долучила до других зауваг чи поправок. Ми всі три були на Соборі, коли Статут був ухвалений. Ми всі три вповні згоджувалися з тим Статутом. Ми всі три згоджувалися взяти його як взірець нашого Статуту в Канаді.

Статут нашої Церкви був ухвалений на шестому Соборі в Йорктоні 1930. **Але той Статут дуже відмінний від американського, який мав стати взором для канадійського.** Чому воно так сталося?

Відповідь на це питання не тільки вияснить справу ріжниці між обома статутами; але й кине жмут світла на цілу ситуацію в нашій Церкві. Відповідь на це питання буде вияснениям, чому о. Савчук поважився сфальшувати канонічне становище нашої Церкви в Канаді. Відповідь на це питання буде також вияснениям, чому то о. Савчук, який, як це виходилоб з його листів (в 1930 і других роках) до американської консисторії мавби твердо стояти на ґрунті Української Автокефальної Православної Церкви на Україні, **в дійсности в тойже самий час в своїй душі ще в 1929/30 році видно був проти тої Церкви, бо дуже обережно приготовляв грунт в нашій Церкві в Канаді для того, щоб в відповідну пригожу пору, він міг сказати, що наша Церква в Канаді не має і не мала нічого спільного з Українською Автокефальною Православною Церквою на Україні.** Така пригожа пора настала, по думці о. Савчука вже цього року і тому він відважився написати свою відому статтю в У. Г., в якій він заявив, що наша Церква не була й не є частиною Церкви Київської і що нашу Церкву не обовязують київські канони. Успіх "стемпіду" на Соборі, де аранжери, а між ними й о. Савчук не завагалися вжити для своїх цілей навіть явного "фреймап", і де вони не спинилися перед тим, щоб пожертвувати навіть честю , а навіть священичим становищем о. Маєвського, — на стільки додав відваги о. Савчуку, що він довів до того, що Собор ухвалив резолюцію 4-ту про канонічне становище нашої Церкви, в якій Собор заняв ту саму позицію, що й о. Савчук, позицію, що цілком фальшує канонічне становище нашої Церкви

Свою роботу вів о. Савчук досить обережно. Мені самому отворилися очі на цілу ситуацію аж по Соборі і то аж в часі мого відчиту в Шікаго, на 1. вересня ц. р.Тоді то перший раз знова по 1929 році мав я нагоду прочитати Статут нашої Церкви в Америці. По тім, як той Статут був ухвалений на Соборі в Ню Йорку 1929, я не мав його цілком в руках, ані нігде його не бачив ні не читав. Колиб я мав його в руках тоді, як я писав статтю в У. Г. в відповідь на статтю п. М. Стечишина, вірю, що о. Савчук не був би відважився виступити з явним фальшованням канонічного становища нашої Церкви, і вірю, що це булоб вбило тоді в самому корені всякі намагання зробити нашу Церкву "канонічною", цебто канонічною в розумінню старих канонів.

Щож говорить Статут нашої Церкви в Америці про канонічне становище нашої Церкви в Америці? Він каже явнославно, не завиваючи нічого в паперці, **що наша Церква в Америці є частиною Української Автокефальної Православної Церкви на Україні,** становлячи дієцезію У.А.П. Церкви. Той статут дальше говорить, **що нашу Церкву в Америці обовязують київські канони.** Позволю собі навести відповідні точки того Статуту:

23.) Українська Православна Церква в Злучених Державах Америки є одною з Дієцезій Всеукраїнської Православної Церкви і разом з нею творить складову часть Єдиної, Святої, Соборної і Апостольської Христової Церкви.

24.) Українська Православна Церква Америки непохитно придержується православної християнської віри, стверджених сімома Всесвітними Соборами, що її приняли наші предки за св. Володимира, **так як це приняв перший Всеукраїнський Православний Церковний Собор 1921 року в Києві.** (підчеркнення наше).

25.) **Українська Православна Церква в Америці придержується всіх основних канонів, що й Матірна Церква, Українська Автокефальна Православна Церква.** (підчеркнення наше).

26.) Українська Православна Церква Америки, яка находиться у відмінних обставинах, як Матірна Церква, **творить і свої власні канони, які відносяться до її устрою, керування й урядування, обовязків священослужителів і мирян.** (підчеркнення наше).

Не думаю, що потрібно пояснювати повищі точки Статута нашої Церкви в Америці. Ті точки стверджують понад всякий сумнів, що наша Церква в Америці є частиною У.А.П. Церкви на Україні, і придержується основних канонів першого Собору в Києві, а застерігає собі право творити свої канони **в справах виключно тільки "устрою, керування й урядування, обовязків священослужителів і мирян".** А які є основні канони Київського Собору? Ті, що відносяться до справ ієрархії, соборноправности, автокефалії і рідної мови в Церкві. Наша Церква в Америці виразно перед усім світом заявляє, що вона тих всіх основних київських канонів притримується, що ті всі канони її обовязують. Ті основні канони першого Всеукраїнського Православного Собору, що відбувся в Києві 1921 є навіть подані в тім же Статуті, в точках 1—22, на ст. 12—16. Між иншим, для цікавости членів нашої Церкви в Канаді і для цікавости читачів У. Г. подам, **що якраз канони про женячку священослужителів, за які завшов спір між п. Мир. Стечишином, о. Савчуком і мною, є майже дослівно передруковані в тому Статуті, із "Діянь першого Всеукраїнського Православного Собору в м. Києві 14/30 жовтня с. 1921 р."**

Київський Собор ухвалив отсі канони, які я навів був в своїй відповіді на статтю п. Стечишина в У. Г.:

16. Походження і шлюбний стан не може бути перешкодою до набуття всіх ступнів духовного сану до епископського включно особам гідним того, як з морального, так і з освітного боку. На служіння епископське можна обібрати осіб від 30 років, а на служіння священицьке і діяконське від 22 року.

17. В справі набуття епископського сану ченці не повинні мати ніяких привілеїв.

18. В справі одружіння і розриву шлюбів священослужителі Української Церкви підлягають загальним законам (зн. загальним законам Церкви — пр. наша)."

В Американськім статуті повищі закони є ось так передані:

18. Походження й шлюбний стан не можуть бути перешкодою до набуття всіх ступнів духовного сану, до епископського включно особам гідним того, як з морального, так і з освітного боку.

20. В справі одружіння і розриву шлюбів священослужителі Української Православної Церкви підлягають загальним законам. (зн. загальним законам Церкви — пр. наша).

21. Ченці не мають ніякого привілею в набуттю епископського сану".

Як бачимо з повищого порівнання 16-тий канон Київського Собору (Розділ XI/2) є передрукований в Статуті як точка 18-та з пропуском про вік кандидатів духовного сану. Канон 17-тий є поданий в трошки відмінній формі, але з таким же змістом, як точка 21-а Статуту. Канон 18-тий передрукований слово в слово як точка 20 Статуту.

В часі мого побуту в Шікаго о. Кирстюк поінформував мене, що зараз по видрукуванню Статуту в 1929 році вислав копію о. Савчуку, так як було між нами умовлено. О. Савчук американський статут дістав для того, щоб вжити його як підставу начерку канадійського Статуту. Він і покористувався американським статутом, головно в розділі V-ім, де говориться про права й обовязки епископа. В тому розділі є вжито з американського статуту досить богато точок, але о. Савчук зновже був дуже уважний, щоб не перебрати з американського Статуту такі точки, де говориться про звязь з Церквою на Україні, як пр. о. Савчук не вжив хочби слідуючої точки:

74. Епископ Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки споминає при Богослуженнях імя Первосвятителя, Київського Митрополита і всієї України, Василя Липківського, та імя активного Митрополита Києва і всієї України".

Так само о. Савчук боявся перебрати з американського Статуту оцю точку:

5. Є лише один Український Нарід, тому може бути й є лише одна Українська Православна Автокефальна Церква, якої Первосвятителем є Най-

ЧИЙ ТО БУВ ЛИСТ?

В "Вістнику" з 15. серпня надрукований був **з великими пропусками** лист від **Консисторії нашої Церкви в Америці** з 1930 року, підписаний тодішним її головою о. К. Кирстюком.

О. Савчук помістив цього листа, як нібн то приватного особистого листа о Кирстюка. **Тимчасом це був урядовий лист американської Консисторії,** в якім виснено було становище проводу Церкви в Америці 1930 р. Іменно вже тоді наш Владика хотів конче злуки з патріярхом і щоб дістати патріярше визнання **Владика згодився був навіть на пересвяту.** Про ту пересвяту в тім же самім листі виразно було написано і о. Савчук читав це місце з його листа на зборах в салі Церкви на Дізраелі на 2. серпня.

Чому о. Савчук це місце з листа не опублікував?

Цей лист є доказом проти Владики й обох Консисторій, а не проти о. К. Кирстюка, який особисто все стояв за злукою з Києвом.

Понизше містимо відповідь о. К. Кирстюка, післану до "Вістника" — але "Вістник" **відмовився її надрукувати.**

Чікаго, 26. серпня 1935.

Високопреподобному о. С. Савчуку,
Адміністратору УГПЦК,
Вінніпег, Ман.

Високопреподобний Отче Протоєрею: —

Сегодня після полудня дістав Вістник з 15. серпня 1935, який Ви власноручно заадресували й післали мені. В ньому поміщена стаття "Не для нас цей авторітет", а в ній "мій" лист з 1930 року. Я вірю, що Ви післали Вістник на те, щоби дати мені нагоду відповісти, як я в листі до Вас собі застеріг, коли писав Вам 31. липня 1935, що вірю, що Ви не відступите від засади "авдіятур ет алтера парс". Тому дякую Вам за вислання Вістника й за згоду подати потрібні пояснення.

Я сподіюся, що моя відповідь поспіє на час. Ви справді трохи за пізно вислали Вістник. Але кажу, що вірю, що поспіє відповідь на час, бо мені залежить на тому, щоби загал Церкви прочитав її як найскорше, щоби не думав про мене так, як Ви представили мене у вступі і додатку до того Вами опублікованого листа в статті "Не для нас цей авторітет".

ПОТРІБНІ ПОЯСНЕННЯ

Той Вами опублікований лист на око (для поверховного читача) робить оскаржуюче враження. З цим Ви числилися. Але щоби прихилити опінію загалу Церкви до Вашого погляду, Ви ще дали вступ і додаток і там написали, що хотіли, з тим вирахованням, що я в моїй відповіді буду вагатися зачепити не одно, щоби не допустити до преси.

Твердите, що я занимаю непримиримо вороже становище супроти всякого порозуміння з царгородським патріярхом і зі всіма другими православними церквами, та взагалі з цілим православним світом. Дуже помиляєтеся, бо в листі до о. Лещишина я заявив противне становище до певного порозуміння з патріярхом, яке голосить 38-ма теза, бо каже, що злучена Церква має бути єпархією царгородського патріярхату, отже підчинена патріярхови, значить залежна від чужого ерарха, не автокефальна.

Кажете, що я пять років тому цілою силою пер до порозуміння з патріярхом. Ні! Я такої цілої сили в Церкві ніколи не мав, отже такою цілою силою і взагалі ніякою иншою силою не пер до порозуміння з патріярхом.

Дивуюся, відки Ви відписали, що о. Кирстюк сам писав, що наша Церква неканонічна, не-автокефальна і навіть не православна, бо в тому "мойому" листі цього нема написано, і я ніколи і нікому таке не писав, про таке ніколи нікому не говорив, таких листів ніхто від мене не має й такого від мене ніхто не чув.

Як можете писати, що я ходив у справі піддання нашої Церкви царгородському патріярхови до патріяршого намісника? Та-ж у тому листі виразно сказано: "засідання Консисторії післало брата Кедровського й мене до заступника патріярха **поінформуватися,** що до навязання зносин з патріярхом"!

Не чуюся в праві наводити тої части протоколу засідання Президії Консисторії з дня 20. березня 1930, яка відноситься до цілої справи з патріярхом і була основою до написання того листа, але на доказ, що **не я** писав того листа, тому що мені так хотілося, що **не я, як голова Консисторії ходив до заступника патріярха** от собі так на власну руку, бо таке вражіння Ви викликуєте, наведу дотичний уривок з того протоколу: "Для того ухвалюється: Доручити Впр. о. К. Кирстюку і бр. В. Кедровському відвідати з інформаційними цілями представника царгородського патріярха в Ню Йорку. Предсідатель Консисторії має відослати через Отця Архиєпископа повідомлення до Канадійської Консисторії про постанови Консисторії Укр. Прав. Церкви в Америці".

А вже дуже смішно пишете, що я наклонював Американську Церкву до того, бож Американська Церква нічого такого не знає, ніколи не відчувала на собі моїх наклонювань.

Кажете так: "він (значить о. Кирстюк) вже й ходив в тій справі до патріяршого представника, як тодішний голова Консисторії", але трохи дальше пишете: "о. Кирстюк написав довгого листа до о. Савчука, як голови Консисторії" й випустили мій титул голови Консисторії, що той лист був писаний також **головою Консисторії, отже офіціяльний.** Вам дуже хочеться показати загалови нашої Церкви, що в тому листі особисті думки о. Кирстюка, а відвідини патріяршого намісника офіціяльні й обовязували Церкву. А то ні одно ні друге не є так, як Ви представляєте. **Той лист не містить моїх особистих думок,** а відвідини патріяршого заступника не обовязували в ніякім зглядї нашу Церкву, бо були в інформаційних ціллях. Але Ви представляєте цілу справу, як Вам тепер треба, хотяй знаєте, як все було, бо Вам розходиться про те, щоби, нім загал Церкви перечитає той лист, вже був Вами упереджений проти мене, що я 1930 року ходив піддавати Церкву патріярхови (це смішне), і щоби загал, до такого мильного погляду про мене настроєний, перечитав лист поверховно, і зі всего запамятав тільте те, що Ви проти мене написали, бо Ваші слова тяжкі, лекше запамятуються. Але я вірю, що думаючі люде будуть читати той лист докладно і не найдуть того, що Ви хочете, аби там було, бо його там нема.

В тому листі я не обстоював мое становище, **це був урядовий лист, який не містив моїх особистих поглядів.** В ньому показується, в якому сумному і жалюгідному положені наша Церква готова була найтися на вістку про большевицький погром Матірної Церкви й куди провід Американської Церкви з думкою зберегти її перед другої Курилівщиною міг був запровадити.

На підтвердження, що в листі не були мої особисті думки, наведу витяг з урядового листа з 1930 року, який я написав як обіжник до членів Консисторії дня 18. червня того самого 1930 року:

"...В залученню найдете копію листа, якого я був написав до о. мітрата С. Савчука в Вінніпегу, і його відповідь в оригіналі... **Мені здається, що мною написаний лист о. Савчуку в Канаді відповідає своїм змістом тим нарадам, які в нас були.** Скороби я помилився в дечім, так прошу звернути мені на це свою увагу, щоби й я зі своєї сторони міг справити... Лист о. С. Савчука обидливий, в одному місці таки ганьблячий мене, й тому я маю намір вспоминатися сатисфакції в канадійської Конференції, яка має там відбутися в липні".

Хто сказав Вам, що я тепер разом з п. Свистуном змінив свою думку? Мою думку що до нашої Церкви прочитаете з мого листа до о. Іванишина, який я написав був 28. серпня 1930 року. Подаю дотичний уривок:

"... Не терплю також того, що вони (мова про Дзвонарів) уважають нашу Церкву нищою і закидують її неканонічність. Самі неканонічні і кидають болотом на нас..."

Мою думку в дальших роках пізнаете нище. Але Ви споїли мене з п. В. Свистуном і зробили мене в моїх думках і поглядах залежним від нього. Най п. В. Свистун говорить за себе, але для справедливости скажу, що він на тих нарадах (радше сварці) в Чікаго 1930 року не був за підчиненням нашої Церкви царгородському патріярхови і не на те обіцював зужити протекції державних мужів, тільки був за автокефалією нашої Церкви в Канаді і Америці і висказувався, що як би в справі автокефалії конче треба було віднестися до патріярха, то він думав, що для влекшення цього можнаби зужити протекції англійських і канадійських державних мужів. **Той лист, що Ви його передрукували, не повний, там випущено те місце,** де з погляду осіб, що вже пішли до патріярха, збивається думку про можливість автокефалії нашої Церкви в Канаді і Америці.

Я не уважав і не уважаю себе авторітетом в церковних питаннях. Таким авторітетом зроблено було мене з конечности тоді, коли я помагав УГПЦеркві в Канаді здобувати горожанські права причиняючися до побіди на двох великих процесах на судах у Йорктоні і Вінніпегу, перед якими Вам, як Голові Консисторії, не судилося послужити справі Рідної Церкви авторітетом.

Коли хто хоче покликатися на розмови зі мною, в яких хотівби добачити, що **я особисто** був за підчиненням нашої Церкви патріярхови, він помилиться, бо тоді я, будучи головою Консисторії, не говорив "я", але "ми", "в нас", "нам", віддаючи вірно ті погляди, які віддзеркалювали сумне положення нашої Церкви.

При кінці скажу, що я ані в 1930 році ані від тоді до тепер не перечив канонічність, автокефальність та православність нашої Церкви, доказом чого най послужать відписи уривків з таких моїх листів:

З листа до о. ... з дня 19. серпня 1933:

"...Треба, щоби всі наші священики раз стали того свідомі, що тільки Церква св. Володимира Великого, відроджена надзвичайним актом при Первосвятителю Василию Липківському, є дійсна Церква нашого народу, бо вона принесена нам прямо від Самого її Основателя апостолом Андрієм Первозваним. Я так дивлюся на ту справу..."

З листа до о. ... з дня 9. жовтня 1933:

"... Я так урадувався, коли прочитав листа, що наш Первосвятитель жиє і здоров! Це ставить нашу Церкву на тверді ноги. Ми всі повинні разом з нашим Отцем Владикою душею обєднатися з нашим Первосвятителем. Він жеж головою нашої Автокефальної Церкви".

З листа до о. ... з дня 6. падол. 1933:

"...Я є також за злукою, але чесною! Бачу, що дві православні українські Церкві розбивають наш православний нарід в Америці на два ворогуючі зі собою табори. Злука допровадилаби до сильної української православної Церкви, але до тої злуки тяжко дійти. Ми-ж не можемо махнути рукою на все те, що було нам дороге, що обороняли, за що боролися. Нам не можливо пірвати з традиціями київської митрополії. Наша Церква робила свою роботу отверто, явно, а жуківці прийшли до існовання підступом. На це треба уважати, і коли вже стреміти до злуки, то якось так, щоби потім пізніше не треба стидатися і жалуватися або й вислухувати докори. Наш митрополит жиє, ми знаємо, де він. Чомуб не представити йому цілу справу і засягнути в него поради, вказівок..."

Дякую за поміщення цих потрібних пояснень і остаю з пошаною до Вас

о. К. Кирстюк.

почесніїший Митрополит Київський і всієї України, Василь Липківський".

Чожу-ж о. Савчук так старанно виминув в своїм начерку Статуту для нашої Церкви в Канаді (і той начерк майже без змін перейшов на 6-му Соборі в Йорктоні 1930 року) — всі ті точки з Американського Статуту, де говориться, що наша Церква є частиною УАП Церкви на Україні, і що її обовязують київські канони, очевидно в основних справах, не справах виключно місцевого характеру? Чому? ще раз запитаємо.

(Докінчення буде) **В. Свистун**

ПРО "ТЕЗИ"

або

ПРО БАЛАМУЦТВО, БЕЗ ЯКОГО ПО СОВІСТИ МОЖНА ОБІЙТИСЯ

I.

У "Вістнику" з 1. серпня 1935 о. С. Савчук боронить умови, на підставі яких має прийти до підчинення нашої Церкви в Америці царгородському патріярхови. Він боронить їх так, начеби був присутній при тому, як їх вложувалося, списувалося, переговорювалося, приймалося, підписувалося. Він пише й обороняє те, **чого в тих умовах нема,** і таким способом уводить людей у блуд, підсичує невдоволення в Церкві, і коли буде робити далі так, то вірні нашої Церкви стратять терпець і скажуть словами о. Митрополита: "в нашій Церкві є злочинні хазяї"

Отець Савчук каже: "треба памятати що ті "Тези" ще не є принятими услівями вже завершеної злуки..." Дійсно, колиб вони були принятими услівями "вже завершеної злуки", то не булоби чого говорити про "Тези", але про завершену злуку. Але **ті "Тези" є якраз тими услівями, які вже приняті, щоби прийшло до "завершеної злуки", вони є тими принятими умовами, які провадять до "повної злуки"** (1-ша умова), **бо без умов, тай ще не принятих не можна стреміти до ніякої, а не до повної, завершеної злуки, бо услівями завершеної злуки є приняття умов, отже підписана угода.** Та це таке ясне як сонце!

Далі о. Савчук каже: "вони є тільки матеріялом до дискусій в справі злуки" і підкреслює це, щоби впадало читачам в очи, тай додає: "вони можуть бути приняті обома сторонами, або відкинені, частинно або і в цілости, можуть бути доповнені або змінені в такий спосіб, що обі Церкви зможуть на них без шкоди для себе погодитися". Цікаво!! Виходилоби тепер не инакше, а тільки так, **що патріярх предложив ті умови представникам обидвох Церков і сказав їм, щоби вони їх передискутували, їх приняли, або відкинули, змінили або доповнили і погодилися в такий спосіб, щоби не було шкоди для обох Церков.** Ще раз цікаво! Чи дійсно о. Савчук хоче представити що справу загалови нашої Церкви так, що ті умови предложені двом групам третім чинником, патріярхом?

Подивімся в ті так звані тези, що **вони** відносно твердження о. Савчука говорять!

Умова 48-ма: **"Ці умови приймаються Впреосв. Архиепископом Іоаном Теодоровичем і Консисторією Української Автокефальної Православної Церкви в Сполучених Державах Америки** з одної сторони, а з другої Впреп. Адміністратором о. Н. Підгорецьким і Консисторією Української Православної Церкви в Північній Америці, в місті Нойорку, Н. Й. сього шестого дня місяця березня 1935 р."

Отже в цій умові нема найменшого натяку про якесь застереження в розумінню о. Савчука, що над ними буде можна дискутувати. Ця умова говорить що **"ці умови** (від 1-шої до 47-мої) **приймаються"**; в ній сказано, **кім вони приймаються, де і коли приймаються. Ця умова каже, що всі повищі умови приняті.**

49-та умова: **"В доказ приняття повищих умов Впреосв. Архиепископ Іоан Теодорович і Впреп. о. Адміністратор Николай Підгорецький і члени Консисторій** обидвох вище названих Церков **кладуть свої власноручні підписи..."** Після цього слідують власноручні підписи представників обидвох Церков і **урядові печатки.**

Пощо говорити, що ті умови є матеріялом до дискусії? Як це о. Савчук докаже? **Де він це вичитав?** Чи 49-та умова така загадочна? Вонаж виразно каже, **що на доказ того, що всі умови приймаються, їх приняття стверджується власноручними підписами і урядовими печатками.** Всі розуміють це так, і **о. Савчук у своїй совісти не инакше розуміє, але він не хоче цього признати, бо боїться за свою "шкіру"!** От в чому причина баламучення! Щоби не стратити своєї "шкіри", адміністраторства, **о. Савчук поширює баламутство, замість сказати правду про ті умови і признати, що вони мають на меті скасовання нашої Церкви в Америці, що таке скасовання рішено угодою, ту угоду підписано, принято, печатками припечатано і передано патріяршому представнику, — і збутися страху за свою "шкіру".**

—◇—

Але о. Савчук ховається у своїх баламутних твердженнях за ті два слова "до дискусії", які дуже привабні, і не знає цього, **що жуківці не можуть надивуватися його фантазії і аж сміються в кулак, мовляв: "сваріться, але ми все таки находимося "на дорозі до повної злуки"**

В тих 49 умовах, ніби тезах до дискусії, **нема ніґде слова "теза", тільки все говориться про умови:** 1) "З днем приняття і підписання отсих умов", а не "теза"; 3) "Примітка: Цей параграф..." — навіть "параграф", а не теза; 22) "Примітка: цей параграф" — а не теза; 43) "усі повищі постанови" — отже **постанови**, а не тези; 44) "Усі повищі умови" — а не тези; 45) "Ці умови" — а не тези; 46) "Усі повищі умови" — а не тези; 48) "Ці умови приймаються" — а не ці тези приймаються; 49) "В доказ приняття повищих умов" — а не в доказ приняття повищих тез.

Що в тих умовах первісно не було сказано "Тези до дискусії", виходить із 36, 45, 46 і 47-мої умови. 36-та умова каже, що поза комунікат (той з 6. березня 1935, що був проголошений в Дніпрі з 15. березня) про те, **що обидві церкви прийшли до порозуміння, і крім заяви, що вони знаходяться на дорозі до повної злуки,** не буде ніяких інших комунікатів дотично цеї справи і **з цих двох комунікатів "мусить бути зрозуміло всім, що Церкви знайшли дорогу злуки єдино на основі науки Божественного Спасителя Христа",—але дорога до такої злуки не оперта на основі науки Божественного Спасителя Христа, тільки провадить через підчинення нашої Церкви в Америці царгородському патріярхови на певних услівях, яких сповнення вже не залежить від обох контрагентів** (обох церков, що угоду підписали) **але від третього, того що має оформити епископат нашого Владики і зробити його канонічним православним епископом, значить залежить від патріярха.** Тому таке говорення, що "тези" є матеріялом до дискусії, це є говорення, **щоби збаламутити людей, Церкву в Канаді і Америці.**

45-та теза каже, що на випадок розриву дальших переговорів "ці умови (не сказано "Тези до дискусії" — прим. Ред.) **не будуть ніколи і в ніякий спосіб проголошені".** Представники нашої Церкви в Америці і жуківської при вложуванні умов числилися з тим, що патріярх може дати відмовну відповідь відносно 2-ої і 4-ої умови, **отже застерегли собі право цих умов ніколи в ніякий спосіб не проголошувати.** Уважайте! Сказано: "не будуть ніколи в ніякий спосіб проголошені", а **о. Савчук вхопився того додатку "до дискусії" і їде на ньому, але не хоче добачити в ньому "дикого коня", який має його скинути з себе. Чиж не краще самому скочити з нього, ніж зсуватися— зсуватися і нарешті таки впасти й себе покалічити?** Отже, як можуть бути ті умови "тезами до дискусії", коли 45-та умова каже, що на випадок відмовної відповіди патріярха, або як би патріярх не признав нашого Владику канонічним епископом, ті умови не бутуть проголошені "ніколи і в ніякий спосіб"? Чи о. Савчук не читав уважно тих умов, чи він прийняв пояснення, які дано йому для його власного заспокоєння, що то все проект, матеріял до дискусії, нікого не обовязує і.т.д. **Тут є загадка, і вона вийде на верх, так як ці "тези" до дискусії", умови, мусіли в суперечі 45-тій умові вийти на верх!**

46-та умова каже, що "усі повищі умови будуть ратифіковані Соборами священиків обидвох названих Церков" і каже, що час, місце і спосіб переведення таких Соборів (із самих священиків) буде встановлено пізніше. Коли? Попередна умова (45-та) відповідає: **як патріярх дасть позитивну відповідь (бо як негативну, то про них кромі "угодників" ніхто не мав знати). Дасть патріярх позитивну відповідь, погодиться сповнити те, що сказано в 2-ій і 4-тій умові, тоді** скличеться священиків(!) і вони мають ратифікувати "усі повищі умови" на те, щоби були, як каже 47-ма умова, правосильними, і цим самим Церкви стали злучені. "Вони (умови) можуть бути предложені до ратифікації загального Собору вже Злученої Церкви з священиків і представників парохій", "як що така буде воля Архипастиря і Консисторії" (обіцяв пан кожух, тепле його слово), каже 47-ма умова, **а ми скажемо, хиба на те, щоби представники парохій нашої Церкви в Америці аж на Соборі довідалися, куди запродали священики Церкву, як вже буде по всьому!**

Де тут можна дочитатися того, що о. Савчук говорить, що умови є матеріялом до дискусії?

"Отже трактувати "Тези" та видавати про них осуд як про услівя завершеної злуки — не тільки невмістно, але просто глупо", каже о. Савчук. Дивіть! "Бо до згоди чи злуки не прийшло, її ще не підписано, вона ще не існує", доказує(?) він і підкреслює це, щоби кидалося в очи читачам. Рація, що до злуки ще не прийшло, **але до злуки йде!** Рація, що злука ще не підписана, бо злука не залежить тепер вже від обох сторін (представників нашої Церкви в Америці і жуківців), але від третьої, від патріярха. **Але до згоди до злуки вже прийшло, згода до злуки вже принята й на доказ приняття згоди до злуки дано печатки.** Чому? Бо згода до злуки залежала від обох контрагентів, а повна злука залежить від услівій в 2-ій і 4-тій умові, або иншим словами від того, що патріярх скаже: "Так" або "ні"!

І про таку згоду до злуки, яка списана в 49-тьох умовах, сповіщено представника патріярха, і на підставі такої згоди до такої злуки передано меморандум до патріярха. Вершком тої угоди є скасовання нашої Церкви в Америці!

Що так а не инакше треба розуміти ті умови, іменно що вони є принятими услівями до скасовання нашої Церкви в Америці, отже підписаною угодою до такої злуки нашої Церкви в Америці з жуківською, на підставі якої наша Церква в Америці **має перестати існувати як автокефальна, соборнонародноправна і після певних актів пониження** (2-га і 4-та умова) **стати разом із жуківською епархією царгородського патріярхату** (38-ма умова), **виходить також з листа патріяршого представника, який поміщено на четвертій сторонї тих "Тез".** Він каже, що отримав "49 тез до дискусії що до порозуміння між обидвома Церквами в справі кооперації і злуки" **і з приємністю повідомляє, що все є в порядку і нічого противного канонічному праву його Церкви".** Як би вони мали бути ще до дискусії, він не міг би так писати!

Словами "до дискусії" **чомусь намірюється показати перед нами,** що ті умови не обовязують нікого і їх можна змінити, але Архієпископ Атенагорас має розуміти, що ті умови вже передискутовані, що треба—змінено, доповнено, справлено і на доказ приняття підписано і припечатано і так йому передано. Хиба ще о. Савчук хоче вмовити в нас, що Архієпископ Атенагорас, який посередничає в справі злуки обидвох Церков і підчинення нашої Церкви патріярхови, вдоволився такими умовами, що їх можна зовсім відкинути, або частинно доповнити; або змінити, значить умовами, які собою не представляють нічого?

Як так, то **після пояснення о. Савчука виходилоби таке: "Отче Атенагорас! Ми, представники обидвох Церков, погодили злучитися, як патріярх дасть згоду і благословіння на оформлення епископату Архієп. і приняли умови і на доказ приняття власноручно підписали і печатками припечатали, і Вам посилаємо. Але треба Вам памятати, що вони неприняті і є ще до дискусії, і можуть бути змінені цілком або частинно, відкинені або приняті".** Чи не смішно?

Як це назвати?

Після Собору Української Греко-Православної Церкви, церковний орган "Вістник", чи властиво церковний провід почав шалену боротьбу проти п. В. Свистуна і всіх тих, що з ним погоджуються, а також проти соборної громади в в Вінніпегу, очевидно з ціллю, щоб викликати упередження в позамісцевого населення до Українського Православного Собору в Вінніпегу.

Ось тут хочу звернути увагу на кілька місць в "Вістнику", де видно ясно, що провід Церкви наявно баламутить людей.

В числі 15 "Вістника", в статті під заг "Протестантизм влазить задними дверима", сказано, що "оден священик без порозуміння з Архиєпископом, консисторією та другими священиками був проголосив на власну руку підчас Великого Посту т. зв. загальну сповідь і при цій нагоді вважав за відповідне накинутися на загально приняту в православній церкві наушну сповідь, як на сповідь фарисейську, негідну та злочинну".

Мова тут про Соборну парафію, де така сповідь була проголошена, але те, щоби священик накидався на загально приняту (наушну) сповідь, то цілковито розходиться з правдою. Це витвір хорої уяви автора статті, бо таких нападів в Соборі на наушну сповідь ніхто крім него не чув.

В тім-же числі "Вістника", в статті "Не можна довше мовчати" сказано, що до Братства Оборони Рідної Церкви вписались переважно нові люде в парафії, або й зовсім невідомі", а це також минається з правдою, бо вписались майже всі старі члени, нам знані, а незнані може авторови, який мабуть є тільки річним гостем в Соборі, таким що "для паради" приходить до Церкви раз в рік, на Великдень.

Сказано там також, що на мітінґу в Соборі п. Свистун "побоявся допустити до слова пп. Підлубного і Гукала". І це не є правда, бо Підлубного спинили присутні в часі його бесіди. Предсідник завізвав присутних до спокою і просив п Підлубного, щоби продовжав, однак він відказався дальше говорити. А що до п. Гукала, то він почав говорити не просивши о слово, як звичайно водиться, і предсідник пригадав йому те, що в нас проситься о голос, і попросив його сідати. До слова він більше не зголошувався, або бодай я цего не чув і не бачив, хоч був секретарем зборів.

Перечитаймо лист Архіеп. Атенагораса до кінця і побачимо, що він не розумів ті умови так, як нам о. Савчук каже розуміти. **Він сердечно гратулює обидвом групам** (і розуміє обидві Церкви) **і з повного серця бажає, щоби патріярх як найскорше вислав прихильну відповідь.** Чи писав би він так, як би й він мав розуміти, що ті умови це "тези до дискусії"? **Архіеп. Атенагорас не може вдоволитися умовами, над якими ще будуть дискутувати; йому треба мати перед собою вже передискутовані, отже готові, підписані, приняті умови обидвома Церквами, щоби передати їх патріярхови й на підставі їх зробити потрібне донесення йому.** Тому додатком "до дискусії" дається Архіеп. Атенагорасу до зрозуміння, що ті **умови вже передискутовані.**

Але о. Савчук вже почав помаленьку зсуватися з того дикого коня ("до дискусії"), в дійсности він сидів на нім дуже недавно, бо цілком несподівано він голосить в "Вістнику" з дня 15-го серпня 1935 року таке: **Канадійська Церква за Американську не відповідає! Американська Церква (УАПЦА) не наша, Консисторія Американської Церкви не наша, священики Американської Церкви не наші!**

Читаємо і дивуємося, тай вичікуємо, до якого ще заключення прийде о. Савчук? **Американська Церква, значить Українська Автокефальна Православна Церква в Злучених Державах, не наша! Але Архиепископ наш!**

Священик

(Докінчення буде)

В "Вістнику" з 15-го серпня 1935 року число 16-те в статті "Братство оборони чи руїни" автор зі всіх боків підбирає Б.О.Р.Ц. і як видно має доступ до архівів Консисторії, бо витягає звідтам звіт, що соборна громада має 75 членів. Відчисливши від того 15 членів, що малиб голосувати проти котроїсь там резолюції — дивується звідки взялось аж 100 членів в Братстві? І приходить до заключення, що Братство навербувало членів з вулиці. Щоби виручити шан. автора з непевности та справити на праву дорогу, я йому поясню, що членами парафії рахуються родини, а членами Братства кожда одиниця — чи чоловік чи жінка, що впишеться і зложить членську вкладку. Зрозуміло?

Говориться там також, що запрошення на збори Братства вислано "20 до членів Народного Дому, а 15 до Стрілецької Громади". Це мав сказати п. Климків п. Підлубному. Та це видумка, бо такого не було і п. Климків це в вічі п. Підлубному сказав, що такого він ніколи йому не говорив і коли п. Підлубний таке твердить, то це його видумка.

"Вістник" ч. 18. В статті о. В. Кудрика п. заг. "Якими я бачу нинішні клопоти", точка 10 говориться, що Собор "під впливом авантури переміноється на єрусалимську святиню з купцями і міняйлами"... "що Свистунову брошуру продавали в Соборі"...

Так, продавали брошуру "яка виступає проти адміністратора, проти консисторії і проти епископа", але не проти Христа, не проти Церкви, і брошуру, яка боронить нашу Церкву. Хіба це злочин? Проти кого і чого злочин?

Дальше "через Свистуна, звуть одні других сякими-такими і кричать: брехня! брехня!" Коли хтось бреше — то чомуб йому це явно в вічі того не сказати Брехня — це зло, а зло покривати — то гріх! А ще дальше: "Буває навіть таке, що одні на других плюють (так!)". —Ну це вже за богато. Послугуватися бабськими пльотками не лицює звичайному християнинови, а не то вже прот. Кудрикови.

Члени Собору про таке аж від него довідалися. І це називаються християнськ способи боротьби?!

На повищі писання в "Вістнику" я уважав за відповідне звернути увагу, як на способи боротьби негідні органу Церкви, які є обчислені на шкоду Соборові і цілій нашій Церкві.

Але скаже дехто: Таж і п. Свистун виступає проти Церкви! Але це є баламучення людей, бо п. Свистун виступає не проти Церкви, а проти тих, що зводять Церкву на манівці. В своїх промовах він не послугується наклепами, інсинуаціями, видумками, а все, що говорить потверджує дійсними фактами. І хто вислухає його промови — признає йому рацію.

В пособорних виданнях "Вістника" є повно такого, про що можнаб писати, та я ограничився лише до кількох місць, які відносяться прямо до Соборної громади, або до Братства Оборони Рідної Церкви.

Гр. І. Блок

ЧОМУ І ЯК ЦЕ СТАЛОСЯ?

Під повищим заголовком поставлено питання, що памфлет п. Свистуна деякі люде, навіть наші вороги мали скорше, чим деякі православні, епископ та голова Консисторії. Коли вже й на таке звертається увагу — то нехай мені також буде можна поставити питання: як це сталося, що памфлет епископа Іоанна Теодоровича вислано людям в Вінніпегу, які не є членами жадної Церкви, а мені не вислано, хотяй я є членом вініпеґської парафії від її заснования? Як це сталося, що брошурку п. Мих. Стечишина, яку розсилала Консисторія, вислано й нечленам Церкви, а мене поминено, хотяй я є трохи знакомий і з Впреосв. Владикою і трохи знакомий Консисторії?

Тому, що мене поминено, я не приписував великої ваги, бо могли або забути, або думати, що мене ті справи не обходять, хоч не думали того про деяких, нечленів Церкви, але коли бачу, що для других навіть опізнення грає велику ролю — то ось тут пригадую, що ми всі не без гріха.

Гр. І. Блок

Застановіться добре!

Пояснюють наші "староканоністи", що "приняти щось до відома", то не значить на те погодитися, а тільки "приниmаєсь до відома" і те все. Думав я над тим "приниманням до відома" і нарешті мій знакомий дав мені таке пояснення:

Має батько синочка. Бавиться той синок на вулиці, кидає камінцями і нарешті зачав ціляти в сусідські вікна — повибивав кілька шиб, — але дальше ціляє і дальше шиби бє. Бачуть те люде і доносять батькові, а батько, вислухавши з увагою, що сталося, подумав — подумав і виніс таку резолюцію: "Приймаю до відома, що мій синок вибиває вікна сусідови, але застерігаю собі, що коли мій сусід прийде до мене зі скаргою, то аж тоді я рішусь, чи маю синка вибити і за вікно заплатити".

А люде, що чули батькову резолюцію, покивали головами тай сказали: Що за мудрий і розсудний батько! Він зовсім не руководиться сентиментом. Він дуже гідно віднісся до цілої справи свого синазбиточника!

А "староканоністи" кажуть, що батько дуже добре зробив, а ще краще зробили люде, що з батьком згодилися.

Але я сказав знакомому, що я трохи инакше розумію ту резолюцію. Подумай, кажу я йому, про такий випадок: —Батько на весілю за богато підохотився, з весілля їхав до дому тай по дорозі впав з воза в болото. А сини його сидять на возі, вони також трохи підхмелені, — тай говорять один до другого:

Приймаємо до відома, що ти, батьку наш, заліз в болото, але застерігаємо собі, що як ти вилізеш з того болота, то ми будемо тоді рішати, чи маємо тебе з болота обмивати, чи ще глибше в болото запхати.

А ви, читачі, думайте, хто з нас краще пояснив першу резолюцію.

Хвалився оден з учасників Собору в Саскатуні між своєю громадою, яке то мудре становище заняв Собор, а то—не можна було нікому й заплескати. Сказав там "провід": Не плещи, а думай, а коли що доброго надумав, говори.... колиж думати не вмієш, то й плескати не смієш.

Слухає цього оден старенький громадянин тай каже:

— Це дуже мудра була постанова, нема що й казати. Та я чув ще про кращий спосіб. Кажуть, що большевики в Росії коли скличуть людей на які наради, то предсідник чи комісар без слова пояснення витягає револьвер і кладе на стіл. На вид револьвера присутні не сміють не тільки плескати та говорити, але й зовсім думати перестають. Та я думаю, — закінчив він — що в Канаді ще мабуть за скоро цей большевицький спосіб на нашім церковнім Соборі пристосовувати.

Йде кум Сенько Микита дорогою, здибує кума Панька Бандиґу тай питає:

— Куди йдете, куме?

— Та йду, — каже той, — до Риму, бо русский пліт чомусь дуже розхитався, а в Римі, як самі знаєте, пліт здоровий, можна й обома руками вчіпитися!

— А я противно, — каже кум Сенько, — я йшов троха самостійно, а оце налякався, що можу не видержати і рішив піти до Царгороду, щоби хоч одним пальцем вчепитись, а то все безпечнійше!

— Як так, то щаслива вам дорога! — каже кум Панько.

— Дякую! Щаслива дорога і вам! — каже кум Сенько.

І оба куми пішли шукати чужих плотів.

Здає делеґат з Собору свій звіт на зборах, але навіть не своєї громади, бо цей делеґат ніде членом не був. Пояснює що це таке "Тези":

— Жуківці, — каже він, — опинилися серед води і подали нашій Церкві в Злучених Державах точки угоди з нашою Церквою, але ті точки були не до принятя і їх відкинено. Тоді вони подали другі точки, які названо "Тези до дискусії" і на які вже можна було погодитися, і їх наша Церква приняла, але вони ще можуть бути змінені.

А хто читав ці вже приняті "Тези" — то знає, які вони скандальні і шкідливі для нашої Церкви.

Кажуть, що потапаючий хапається навіть бритви. Він хоче, щоб його хтось виратував. Виходить, що ми малиб жуківців ратувати. Але тут дивне диво: Ми на сухім березі, а жуківці серед глибокої води. Але не встигли ми оглянутися і кинути мотуза жуківцям, щоб їх витягнути на беріг, як жуківський "кав-бой" зашморгнув нам на шию свій мотуз і тягне нас з собою в глибоку воду, а радше в болото. І тягне з цілої сили.

В передовиці "Вістника" ч. 17. говориться, що Українська Православна Церква в Канаді не може залежати від Української Автокефальної Православної Церкви на Україні, бо такої там тепер нема, вона поневолена пригнічена большевиками. Лишається, видно, лиш одна дорога: під омофор царгородського патріярха.

А щоб сказали ви, читачі на таке:

Лютий ворог забирає в дітей рідну матір і запроторив її в вязницю. А діти кажуть: Нема в нас тепер мами, бо з тою що в вязниці не можна нам навіть порозумітися. Тепер одно нам лишається — шукати собі другої мами, а коли рідна мама вийде з вязниці — то знов до неї вернемо.

Мудрі і примірні такі діти! Правда?!

Братчик

КОЛИСЬ І ТЕПЕР

ЧИ МОЖНА ДОМАГАТИСЯ СКЛИКАННЯ СОБОРУ?

Колись "Вістник" з 1. жовтня 1931, з нагоди переходу оо. Гундяка й Іванишина до жуківців писав:

"Гундяк й Іванишин кажуть тепер що вони відійшли через те, що поведення архіепископа не було як треба через те, що Митрополит з Україні приказував піддержувати большевиків і др.

Припустімо, що воно так було. Що-ж тоді треба розумним людям робити? Розумний скаже:

— Коли в епископа є недостачі; коли з України приказують піддержувати большевиків, коли є инші подібні справи, **то треба лагодити їх в межах самої Церкви.** Епископови можна звернути увагу на його слабі сторони. Большевицькі домагання обговорити оставити своє рішення їм в відповідь **Колиб же потрібно, можна домагатися скликання Собору...** Словом — поступати по науці Христа: Согрішившому братови сказати в чотири очи; коли не поможе, сказати при свідках; коли і се не поможе — скажи при Церкві. Аж тоді будуть тобі руки розвязані".

В такий спосіб якраз поступали вірні нашої Церкви, які зорганізували Братство Оборони Рідної Церкви. З них деякі вже давно звертали увагу епископові і другим на їх недостачі, перше в чотири очі, потім при свідках, потім при делегатах Церкви. На жаль делеґати не були як слід поінформовані про цілу справу непорозумінь, противно були введені в блуд, якраз тими, які підчиняють Церкву чужим. Отже члени Братства поступають так, як писав "Вістник" **колись** і домагаються скликання Собору Церкви **Для того треба домагання від третини церковних громад.** До тих громад треба заговорити, їм треба справу пояснити Того не може зробити один чоловік, бо не сталоб йому ні сили, ні часу, ні грошей На це треба зорганізованого кроку в межах Церкви. І Братство О.Р.Ц. якраз для тої одної цілі зорганізувалося, іменно для того, щоб зорганізовано домагатися скликання Собору Церкви.

Якжеж на ту справу дивиться "Вістник" **тепер?**

Тепер "Вістник", (з 15. серпня 1935) пише в статті "Братство Оборони чи руїни?"

.... "Свистунове Братство є для Української Греко - Православної Церкви тіло чуже, незаконне. В найлучшім разі воно в відношенню до Української Греко - Православної Церкви є таке саме, як чирак, або рак в відношенню до людського тіла. І лише так як чирак, або рак можуть "боронити" людське тіло, може й те Братство "боронити" нашу Церкву.

Церкві можна помагати і Церкву можна боронити в разі потреби тільки способами дозволеними Церквою. Церковні закони, **канони, чартер і статут** говорять, про способи, якими можна Церкві помагати та її боронити".

Не знаємо які то "канони" має "Вістник" на увазі, бо після канонів Української Православної Церкви, які признають за вірними творчу участь в Церкві, вірні мають право домагатися скликання надзвичайного церковного Собору і таке домагання не є жадним "нецерковним ділом". Противно, в разі потреби для вірних є **конечним** домагатися скликання Собору.

А знов же Статут нашої Церкви в Канаді виразно позволяє вірним домагатися скликання надзвичайного Собору. Точка 6-та статуту говорить:

"в разі потреби Консисторія скликає Надзвичайний Собор по власній волі, **або на домагання одної третини всіх парафій".**

А коли статут на те позволяє, то ті, які домагаються скликання Собору, поступають зовсім по церковному. Вони не є жадними "чираками" ані "раками".

ЧИ ПОТРІБНЕ ДЛЯ НАС БРАЦТВО?

Колись "Вістник", в статті Дра Івана Огієнка про церковні Брацтва, 15. липня 1932, писав:

"Настав саме час, коли у імя церковних інтересів, у імя нашої віри, у імя ратування загроженої моралі народу мусимо відновити до життя старі випробовані церковні Брацтва. **Не будемо боятися, що сі Брацтва можуть втручуватися до церковного життя, бо-ж історія учить нас, що близька співпраця духовенства й вірних все була тільки на користь самій Церкві!** А наша-ж Церква сьогодні найбільше потребує, щоби міцно зєднався коло неї **увесь вірний нарід,** а се справді здійсниться, коли відродимо наші стародавні Церковні Брацтва з їхніми колишніми завданнями."

А які-ж завдання мали ті колишні Брацтва? Читаємо там же:

"Вони напр., мали право, через своїх священиків, відлучати від Церкви своїх непокірних братчиків, а то й небратчиків. Вони мали право доглядати за життям священиків (вони були з вибрання) і доносити на них епископові. Більше того. Брацтво мало право доглядати навіть за самими епископами, доносячи на них митрополитові, або патріярхові... Сам хід подішних подій, сама історія віддала в руки Брацтвам сей догляд над церквами... Але історія скоро виправдала се перевищення церковної влади Брацтвами, — **слідом за вищою православною магнатерією пішов і православний епископат — перше потайки, а з 1596 р. й відкрито перейшов до табору уніятів. Тоді тільки пізнали вірні, чого се епископат так боявся вмішування братчиків до церковних справ, і чого так заклято виступав проти них і світського елементу в церкві взагалі.**

По Берестейській унії 1596 року роля і значіння Брацтв ще більше зросли.. В православію позосталося зовсім мало з вищої церковної влади, а **пізніще свій епископат і цілком увірвався.** (Зн. Церква лишилася без одного епископа — прим. ред.)... І в сей час... **Брацтва не побоювалися взяти в свої руки якнайбільше церковної влади, рядити Церквою, скрізь міцно боронити її. Так було аж до 1620 року, коли нарешті відновилася вся вища церковна влада".**

А тепер що пише "Вістник"? В числі з 15. серпня 1935, "Вістника" читаємо таке:

"Свистунове Брацтво булоб чуже для Церкви навіть тоді, колиб складалося з самих найлучших членів Церкви, бо в церковнім статуті воно не є предвиджене. Статут на таке Брацтво не позволяє...

Якими словами не представлявби п. Свистун ціль свого Брацтва то ця ціль є в дійсности поборювання найвищої законної інституції Української Греко Православної Церкви, її Собору, що відбувся 30 червня і 1 і 2 та 3 липня, 1935 р., поборювання Собору та управи Церкви в особах її законних представників — Епископа, Адміністратора та Консисторії.... Таким робом Свистунове Брацтво є в дійсности Брацтвом для поборення Української Греко - Православної Церкви.... Заложене п. Свистуном Брацтво не є Брацтвом Оборони, тільки Брацтвом Руїни Рідної Церкви".

Уважний читач хай порівнає, що писав "Вістник" **колись,** а що пише **тепер** і побачить страшну переміну в його поглядах, і то на протязі раптом трьох літ. Що за переміна!

Та-ж колись статути нашої Церкви також не предвиджували повстания Брацтв. Але **потреба** такі Брацтва до життя покликала.

І тоді Брацтва виступали проти "Управи Церкви в особах її законних представників - епископів" і т. д. Це якраз і було ціллю Брацтв, бо ті "законні представники-епископи" і т. д. нераз дуже шкодили Церкві, а навіть її зраджували. Таж в 1596 р. Брацтва також виступили проти "найвищої законної інституції Церкви", проти Берестейського Собору, бо той Собор голосував за злукою з папою, так як останній наш Собор в Саскатуні голосував за злукою з патріярхом.

Коли отже тоді можна було Брацтвам стати в Оборону Церкви навіть проти "законних представників - епископів", то можна це й робити тепер. **Не тільки можна, але святий обовязок кличе всіх дійсних вірних нашої Церкви стати в оборону Рідної Церкви, хочби й навіть проти "законних представників" - епископа, адміністратора і консисторії, коли ті "законні представники" ведуть Церкву в чуже ярмо.**

РЕЗОЛЮЦІЇ ГРОМАД В СПРАВІ СОБОРУ

(Продовження зо ст. 1.)

нання п. Свистунові за його виступ на Соборі в обороні прав нашої Церкви.

Громада в Глеслин, Саск. не післала нам точного тексту резолюцій, а тільки зміст. В своїй резолюції висланої до консисторії домагається, щоб та перестала дальше писати проти п. Свистуна, а також, **щоби публично відтягнула все сказане чи написане в догану п. Свистуна.** Дальше громада домагається, щоб консисторія старалася прийти до порозуміння і повної згоди з п. Свистуном. Коли цього консисторія не зробить в короткім часі, то громада буде примушена сформувати відділ Братства Оборони Рідної Церкви в Глеслин для акції над скликанням надзвичайного Собору.

Резолюції громади в Шікаґо є оголошені на окремім місці.

Віримо, що по скінченню молочення і по домініяльних виборах другі громади скличуть в себе збори в справі скликання надзвичайного Собору. Це треба зробити як найскорше. Чим скорше Собор буде скликаний, тим менше шкоди потерпить наша Церква від теперішнього ненормального стану.

По текст резолюцій пишіть до Брацтва на адресу:

Ukrainian Church Defence Brotherhood
607 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "РІДНОЇ ЦЕРКВИ".

Голоси Читачів

ВІСТИ З ТОРОНТО

Звіт священика й делеґата на Собор

Дня 14. липня с. р. члени і прихильники Укр. Прав. Громади мали нагоду вперше почути короткий перебіг Семого Собору, який недавно відбувся в Саскатуні, від місцевого пароха підчас проповіди. Слухаючи сего коротенького звіту можна було уявити собі, що Семий Собор дійсно відбувся без жадних "сентиментів" і особистих ураз, а руководився тільки добром Церкви, бо ми довідалися, що з п. Свистуном "раз на все вже покінчено" і що ріжні "Махни", "руїнники", доморослі політики не будуть мати місця свою кирпину роботу ширити, і що Собор ухвалив таку резолюцію, що ніхто не буде ходити "самопас", а світські люде не будуть пхати свого носа там, де не треба.

З жуківцями ми не маємо нічого спільного, навіть цеї справи Собор не брав під увагу, казав о. парох. А дальше він відчитав резолюції догани і ще раз догани. Головний так би сказати звіт, був даний 11-го серпня п. Гуменюком, який був делеґатом на Собор. Хоч на тім звіті я самий не міг бути, але довідався від тих, що там були, що цілий звіт то був п. Свистун і його "яма", яку він собі копає. Про моральний і матеріяльний стан нашої Церкви п. делеґат ані чичирк, бо Свистун не міг йому вилізти з голови, аж оден з присутних членів мусів ставити питання, щоби добути в п. делеґата дещо про стан нашої Церкви.

Нам не треба признання від нікого, бо наша робота — то наше признання.

(Слова о. Владики Теодоровича).

Дійсно слова мудрі і мають велике значіння так для цілої нашої церковної праці як і для поодиноких її діячів. Коли організація робить чесну, добру роботу для тої цілі, що її створено, вона цілком не оглядається за признанням від других організацій. То так само треба розуміти і про поодиноких провідних людей чи то світських чи духовних. Коли наші священики є порядні, працьовиті, совісні, то вони не шукають собі в нечесний спосіб признання ні в голови церкви ні в своїх громадах.

Чим дальше в ліс, то більше дров.

По вислуханню звіту ріжних делеґатів і не-делеґатів, які тягнуть за патріярхом, і звіту консисторії, яка почала писати в минувших двох числах "Вістника", особливо з 1. серпня, а також по вислуханню звіту тих, які противляться ухвалам Собору, ясно нам стане, що Собор був скликаний на то, щоб потвердити пороблені уже заходи о. Владикою підчинити нашу Церкву патріярхови.

Щоби лекше було намічений крок о. Владики перевести в діло і розпращатися з опозицією, яку він передбачував вже перед Собором з боку п. В. Свистуна, о. Владика взяв собі до помочі нашого торонтонського пароха, який знаний з того, що любить бавитися в "розвідку", і він мав розвідати як приготовляється "опозиція" до Собору. Щоб очорнити в очах делеґатів п. Свистуна і о. Маєвського, наш о. парох заздалегідь уже перед Собором шукав, розвідував, як би то найти щось такого, що сталоб оружжам проти "небезпечного Свистуна". І на Соборі не аби яку ролю відограв парох з Торонта, який своїм неправдивим доносом на о. Маєвського поміг учасникам Собору потвердити те, чого о. Владика хотів. Викривши велику "зраду" на Соборі як оден з найвірніщих наших священиків, він тим доносом увів в блуд учасників Собору, які не знали, як далі поступати і тільки задля ради спокою голосували без застанови над тим, що їм предложили 10 адвокатів. Коли п. Свистун покинув Собор і цофнув свої резолюції, то це був його правильний крок, бо він видів зорганізовану проти себе кліку аранжерів Собору, які настроїли делеґатів проти него вже перед Собором, і тому не робило ріжниці, яку то резолюцію п. Свистун не предложивби, бо кожда резолюція п. Свистуна в очах учасників була "безосновна" і "негідна", а резолюції предложені Стечишиним і 10-ма адвокатами, хочби були найбільш шкідливі для нашої Церкви, були "гідні" і "основні". По вченому це називається, що Собор не руководився ані сентиментами ані особистими уразами, а добром Церкви. "Добром Церкви" Собор уважав "дати по лобі" п. Свистунові і очернити імя чоловіка, який має найбільше заслуги в історії і розвою нашої Церкви в Канаді.

Яких треба було делеґатів на Собор?

Коли ми приглянемося, хто і кого заступали на Соборі делеґати, то прийдемо до заключення, що більшість делеґатів були так хитро підготовлені, що не дивилися зовсім на це, щоб Собор провадити після Статуту. В мене є ось такий образець з п. послом Бачинським. От він не є членом нашої церкви взагалі, іде собі дорогою через Далас, Ман., вибігає на дорогу предсідник місцевої громади і питає: "Ви куда п. Бачинський їдете?" "Йду, каже посол, до Саскатуну; там буде Собор і буде зїзд". "Що би я вас просив, п. после, можеб ви репрезентували нашу громаду на Соборі. Хоч ми не належимо ще до православної Церкви, але будь ласка скажіть і від нас, що й ми православні і також отой Свистун нам немилий". Думає посол: "Коли я репрезентую Фішер Бранч у манітобській леґіслатурі, то чому не мігби я репрезентувати громаду (яка не є в складі нашої Церкви і якої п. посол не є членом). Отже такий "делеґат" допущений на Собор, бо він був вигідний впорядчикам Собору. А нам каже чартер нашої Церкви, що лише повноправний член може репрезентувати повноправну громаду, яку обслугує священик Укр. Автокеф. Прав. Церкви.

Довідуємось, що були і такі делеґати, що репрезентували шістьох членів при місцевім Народнім Домі. Маємо також добрий наочний доказ про "вічного делеґата" з Ошави, п. Меха, який зібрав коло себе щось 10 людей і водить їх сюди і туди і коли хтось скаже, що сей "делеґат" їхав на Собор, щоби руководитися "добром Церкви", то се є велика неправда, бо їдучи на Собор сей "делеґат" вступив до Торонта і таке гордо викрикував на вулиці Ліпенкат, що він їде на те, щоби Свистуна викинути з Церкви, аби вже раз на все не називали нас Свистунівцями. Кожному з дива не сходило, що Ошава може спромогтися вислати делеґата, знаючи, що там є кількох людей, що бажалиб мати в себе парохію, але що вони тільки що в стані організації і зовсім не в силі вислати делеґата на Собор.

Знаємо дуже добре матеріяльне положення Ошавської Громади, її членів і самого делеґата і що п. Мех не має власних фондів, щоби сказав громаді: "я їду своїм коштом" на Собор. Колиб дійсно п. Мех був такий щирий і не жалував ні часу ні гроша на Собор до Саскатуну, то чому в Ошаві не може постаратися мати богослуження вже третій рік. Прав. Громада в Торонто ухвалила сього року поїхати з Богослуженням і хором по околицях. Таке Богослуження відбулося в Ст. Кетерін, Гамілтон і Равнтрі. А вічний делеґат з Ошави не може спромочися на 20 долярів на кошта звязані з Богослуженням, щоб і в його місцевости було відправлене Богослуження. Чи нема причини думати, що сей делеґат дійсно і то на чиєсь замовлення їхав на Собор на те лише, щоби дати "по лобі" п. Свистунові?

Повернувшись з Собору п. Мех на тій самій улиці Ліпінкат в Торонто тільки потвердив своїми словами те, що він сказав їдучи на Собор. По думці п. Меха злука з патріярхом є потрібна, щоб він визнав нашого архиепископа канонічним і щоб дістати "миру". Ся злука, як сказав п. Мех, буде тілько на яких 3—4 місяці, щоби тілько перехитрити патріярха і що в сій справі буде хтось їхати по Східній Канаді (мабуть Мех) і пояснювати Собор і злуку з патріярхом.

Чим нас потішають?

Так "Вістник", як і повернувші делеґати з Собору потішають нас, вірних, тим, що на Соборі радили найсвітліші і найрозумніші члени нашої Церкви і тому нема чого боятися якоїсь небезпеки для Церкви. Значить, ми менше свідомі члени Церкви, повинні тільки гордитись тим, що нашою Церквою не гордять наші розумні люде і тому нема чого боятися небезпеки, яку ніби витворив в своїй фантазії п. Свистун. Нам виглядає, що сей "розум" в дечім пішов за далеко, чи тілько зі злоби до п. Свистуна, який опрокидує ухвали Собору, чи свідомо пішов і погодився з тим, чого о. Владика найбільше хотів, себто злуки з патріярхом. Коли ми, з меншим розумом, будемо тільки оплескувати те, що для нас зробить "розум", то з часом наша Церква буде такою, якою той "розум" схоче. Хибаж наша історія не каже нам, що нарід наш як і Церква була все запродана "вибранцями "розумів" нашого народу? Хибаж Потій, Терлецький, Кунцевич не були розумні люде, але вони запродали Церкву і приняли унію! Чи наш "розум" сьогорічного Собору не пояснює нам, що ми хочемо тільки признания в турецького патріярха, але застерігаємо собі перед патріярхом ненарушення стану священослужителів, соборноправности, автокефалії нашої Церкви і т. д. Чи Потій і Терлецький, як приняли унію, не застерегли собі, що церква по злуці затримає східній обряд, іконостаси, жонатість священиків і т. д. А що по 300 літ ганебної злуки чи унії осталося в уніятській Церкві? Вона чисто римська Церква! А хибаж патріярхи ліпші, коли самий царгородський патріярх продав нашу Церкву Москві за 120 соболевих шкір, а нині наш о. Владика думає нашу Церкву підчинити патріярхови, бо каже, що він не має св. мира. І тоді "розум" робив і тепер "розум" робить.

Чи можна погодитися з більшістю?

Нам доказують про карність, дисципліну і льояльність до свого проводу. Кажуть, що більшість рішає і треба їй повинуватися. Не думаємо, що ми будемо авантурниками і руїнниками, коли скажемо, що в декотрих випадках можемо повинуватися більшости, а в декотрих можемо цілком опрокинути ту більшість. Коли в Америці вже ясно справа стоїть, що наш о. Владика замотавшись в "кайони" хоче свідомо підбити нашу Церкву патріярхови, а наш Собор, а зглядно 60 делеґатів приняли це до відома, то чи це вже значить, що ми маємо підчинитися ухвалам такого Собору? Кілканацять священиків в Америці і Канаді з 60 делеґатами цілком не представляють більшости.

Коли наш о. Владика хоче повинуватися більшости, то нехай переведе голосовання в кождій громаді, чи одобрюють його крок, чи ні, тоді ми повинуємося більшости.

Нечесний спосіб боротьби

Коли ми переглянемо статтю в "Вістнику" з першого серпня п. з. "Не можна більше мовчати" і прочитаємо в "Рідній Церкві" звіт з мітінгу консисторії в салі св. Михаїла в Вінніпеґу, то нам з дива не сходить, що п. Арсенич зійшов на такий огидний спосіб поборювання п. Свистуна як особу, поминаючи цілком факти подані п. Свистуном що до загрози для нашої Церкви. Що до особи п. Свистуна, так як її висвітлює п. Арсенич то хиба подякуємо п. Арсеничови за відсвіження в нашій памяти цих самих наклепів з боку "Р. Вістий", "К. Ф.", "Правди і Волі" і других, які сю пльоткарську, негідну тактику взяли собі за засіб поборювати п. Свистуна.

Коли п. Арсенич розплакався крокодилячими сльозами за "громадські гроші", які п. Свистун мав би зловжити, але розплакався аж "в три дні по Великодні", то ми пригадаємо п. Арсеничу одиноку правду після якої справедливий суддя судить, а се, "не той злодій, що вкрав, а той, що сховав". Очевидна річ, що цілий наш загал в Канаді знає п. Свистуна і його пожертвовання для народної справи. Він найбільше пожертвував і часом і здібностями і працею і грішми для нашого народу. В очах наших людей такі як п. Арсенич виглядають на дуже маленьких карликів, які беруться "боротися" понад свої сили і які тільки й те потрафлять, що дуже вміють "надутися".

(Докінчення на ст. 16)

РОЗПНИ! РОЗПНИ!

По Соборі "провідники" нашої Церкви, — замість аргументами відбити закиди зроблені проти них п. Свистуном і Брацтвом Оборони Рідної Церкви, закиди, що є оперті на фактах і документах; або замість виказати, що факти чи документи ті є недійсні, неправдиві або сфальшовані, — пустилися на дуже дешевеньку і некультурну "боротьбу" з особою п. Свистуна. Ціль тої боротьби є представити п. Свистуна в очах вірних нашої Церкви і в очах цілого нашого загалу, як найгіршого негодяя - безхарактерника. Нема місця, щоб навіть зібрати тут ріжні "епітети" кинені на його адресу членами і прихильниками консисторії. Атак проти него особисто отворив адвокат Я. В. Арсенич на зборах в салі при Церкві св. Михаїла на 2. серпня. Ті збори були скликані консисторією. Там п. Арсенич назвав п. Свистуна мало-що не злодієм, марнотравником громадського гроша, таким, що знав тільки використовувати народні інституції, і руїнником. Такий самий атак повів проти него о. Савчук в Брендоні в неділю 4. серпня, майже дослівно "вторуючи" за п. Арсеничом. На продовженню зборів скликаних консисторією в салі при Церкві св. Михаїла, на 9. серпня, п. Мир. Стечишин дуже щедро додав від себе ріжні неймовірні сплетні, в яких він старався змішати п. Свистуна з болотом. Цей атак двох членів нашої консисторії (о. Савчука і п. Мир. Стечишина), а також "правного дораника" консисторії, п. Я. В. Арсенича, перебрав потім на себе в "Вістнику" о. Кудрик, третій член консисторії.

Взагалі "Вістник" відчинив свої шпальти на як найбільш плюгаві очернення й інсинуації проти п. Свистуна. Замість аргументами відповідати п. Свистунові "Вістник" пише таке: Цілий клопіт є черес Свистуна, бо Свистун руїнник, робить для інтересів чужих, католиків, протестантів і стрільців; Свистун брехун злочинно перекручує і натягає факти для того, щоб в Церкву вносити розбрат; він зрадник Церкви, злобний, хоче на Церкві пімститися; обвинувачував невинно о. Савчука в каригідних вчинках і нівечив його честь як чоловіка, священика і провідника Церкви; він демагог; Свистун був бездільним в громадськім життю через кілька літ і ця бездільність натхнула його духом "реформ" Церкви; не може тихо сидіти і валить те, що колись будував; він ненормальний чоловік; бунтує людей проти Собору; став вередливою розпещеною дитиною, що не має границь в своїх примхах; уважає себе за всезнайка, за непомильного папу; береться за звичайні видумки, щоб тільки захитати довіря до о. Савчука; повів шалену агітацію проти Ювилейного Фонду; нікого не слухає, нікого не радиться, на нікого не оглядається; дістав апетит на людські "шкіри" і забажав ще й шкіри Архиепископа; самий хоче стати епископом.

О. Кудрик додає до "арсеналу" оттаку "зброю" проти п. Свистуна: Свистун хоче поділити наш гурт на два ворожі табори і робить це для інтересів чужих; за це богато заплатилиби Поляки, папа і большевики; Свистун один проти цілої громадської справи; він не був найкращим народнім робітником, але найголоснішим; він любить їти очайдушним перебоєм; на ділі він дуже мало що зробив, не так робив, як голосно кричав; цілий клопіт через його вдачу; його вдача така різка, що не можна її ніяк приговкати; це вдача вузеко - думаючих самолюбів, найдурніщих і найбільш злочинних диктаторів; він ставить себе в ролю непомильного папи, а з таким чоловіком щось не теє; коло особи Свистуна треба покласти великий знак питання — чому він так робить, з якими цілями, бо в послідних часах його робота приносить велику шкоду для громадської справи; він працює спільними силами з ворогами над знищенням нашої Церкви; він шкодить збірці Ювілейному Фондови "Укр. Голосу"; він авантурник і своєю авантурничою роботою паралізує всяку творчу думку в українськім громадськім життю; він перемінив вінніпеґський Собор своєю авантурою в ерусалимську святиню з купцями і міняйлами, де продавали Свистунову брошуру на зневагу Церкви; через него люди одні на других плюють, називають себе сякими-такими і кричать: брехня!; Свистун має большевицький розмах; через него вже деякі з вінніпеґського Собору говорять:- Коли не буде по нашому, то перемінимо Собор на Народний Дім (!).. З леміша зробимо шило! Минувшої зими Свистун ходив вулицями і де лиш гурт людей збереться, а він зараз: Я Савчука знищу, я шкіру з него здеру! Свистун хапається за демаґогію, ділить нарід на фармерів та інтеліґентів - неробів; поділив нарід на дві ворожі кляси.

На закінчення о. Кудрик пише так: "Дехто каже, що Свистун вже давно мав сказати: "Коли не буде по мойому, то буду валити те, що я будував" А вже недавними часами чули вінніпежці від него вислов, що: "О, Церква може на двоє, на трое розбитися".

Щоб доказати, що п. Свистун нічого ніколи путнього не зробив, о. Кудрик так пише: "Треба найперше взяти на допит Свистуна і запитати:

... Де ти і що, як робив? Як робиш ни? Ти мав в своїх руках громадські справи, як ти їх провадив? Чи ти своєю працею доказав, що до тебе можна мати повне довіря, що на тебе можна спуститися без контролі, що твоє слово можна приймати без застережень? Чи кілька-літня історія, що за тобою, доказує, що ти маєш право всіх судити, а тебе ніхто? Чи своє відношення до других християнське?... (Підчеркнення о. Кудрика).

Остаточно о. Кудрик робить таке заключення: **"З того, що видно, виходить що Свистун рад зібрати кругом себе групу, яка тілько і робилаби, що за ним потакувалаби, а він — диктатор, тілько розпоряджавби. Тут вже ніяка громадська контроля непотрібна, бо це гурток з святих і непомильних людей. Як хтось сказав — на грейп ексчендж справи не понесуть".**

Чи можна ще сильнійше крикнути: Розпни — розпни?!

Не думаємо, що можна додати що будь до повищої лісти ріжних "прикметників", якими так щедро обдарували п. Свистуна—п. Арсенич, п. М. Стечишин о. Савчук і о. Кудрик і "Вістник". Не віримо, що можна підібрати чорнійших красок! Не думаємо, що на протязі довголітньої діяльности п. Свистуна на громадськім полі в Канаді, його противники, а то католицький церковний провід і большевицький провід колинебудь пробували змалювати його так чорно, як його "приятелі" і "однодумці". Не думаємо, щоб в історії нашої канадійської іміграції була навіть одна людина, якуб так почастували "вороги" або "приятелі", як почастовано п. Свистуна людьми, що звуть себе його приятелями. На протязі богато літ його активної громадської праці на провідних становищах не наляли на його голову тільки помий всі його релігійні і політичні противники всі разом, як це потрафили зробити його "приятелі" і "Вістник" в чотирох невеликих розміром числах.

Віримо, що Українці в Канаді, а головно ті, що є православні і причисляють себе до самостійників, ще чейже не забули за те, що п. Свистун робив, за що бився, за що наруги терпів від противників? Чейже не забули вони, що від него пішов почин. виховавчих Інститутів, для яких він віддав свій найкращий молодечий вік і які він організував серед ворожих атаків сильного тоді католицького клеру! Чейже память їх не така коротка, щоб вони не признали, що від него пішов почин до заснування Української Православної Церкви в Канаді, для якої пішла львина частина його найкращих літ, а з ними богато й його праці і фінансових засобів. Чейже всі повинні знати, що він для тої Церкви був і є все вірним членом, навіть тоді, коли його усунено від участи в керівничій роботі. В інтересах Інституту і Церкви він зїздив був цілу західну Канаду на звичайнім байсику, бо на автомобілі тоді не було ще в нас змоги. Чейже не забули ще люди, що він дав почин до зорганізовання Союзу Укр. Самостійників, Союзу Нар. Домів і Союзу Молоді, для яких поклав також не мало праці!

Такі атаки, на які позволили собі панове Арсенич і Мир. Стечишин, та пан-отці Савчук і Кудрик, а заразом "Вістник", орган нашої Церкви, є немислимі серед дійсно культурних людей. Не віримо, що є де на світі газета, що звалась би органом Церкви, яка так низько впалаб, як впав "Вістник" в своїх 4-ох послідних числах. Таж ми члени вінніпеґської парохії, і члени і прихильники Сус-а знаємо, що майже всі ті закиди, а головно закиди о. Кудрика проти п. Свистуна — це звичайні сплетні, виссані з пальця. П. Свистун ніколи не виступав ані проти Ювилейного Фонду Церкви, ані проти Ювил. Фонду У. Голосу! Неправда, що є члени в Соборі в Вінніпеґу, що хочуть замінити його на Народний Дім! Виписуючи такі сплетні, о. Кудрик тільки принижує себе і "Вістник". Ми можемо тілько сказати: Сором і ганьба таким "провідникам", як вище названі особи, коли вони не вміють оборонювати справи розумними і чесними аргументами, але сплетнями і особистими очерненями. Ми знаємо добре п. Свистуна як нашого невпинного праціанника в Вінніпеґу. А ціла Канада знає його як найбільшого нашого народного працівника і провідника!

Ми від себе, хоч трохи стараємося усунути заподіяну йому кривду тим, що на отсьому місці висловлюємо йому гаряче признання за його дотеперішню працю на народнім і церковнім полі і просимо його дальше ту працю і провід народові давати.

Ми кличемо з цілої груди:

Слава і честь йому, а ганьба тим, що знизили себе до уровення розбишаків слова і пера! — Віримо, що ціла Канада прилучиться до нашого голосу!

За Уряд Соборної Парохії св. Покрови в Вінніпеґу

О. Боянівський, голова
О. Климків, секретар

За Екзекутиву Відділу Союзу Українців Самостійників в Вінніпеґу

Н. Кінаш, голова
І. Рій, секретар

ПРОТИ СИСТЕМИ ОЧЕРНЕНЬ І БРЕХОНЬ

На зборах в салі Українського Православного Собору в Вінніпеґу, скликаних Брацтвом Оборони Рідної Церкви, в присутности около 200 людей, членів Брацтва і Парафії при Соборі, ухвалено слідуючі резолюції, на внесок пп. Г. Блока і Н. Кінаша:

"1. З огляду на те, що Консисторія Української Греко - Православної Церкви в Канаді, на публичних зборах, скликаних нею за запрошеннями до салі при Укр. Православній Церкві св. Михаїла, дня 2 серпня ц. р. в справі звіту з Собору в Саскатуні, позволила п. Я. В. Арсеничови видвигнути проти заслуженого діяча Укр. Греко - Православної Церкви в Канаді п В. Свистуна, цілий ряд нечесних, неправдивих і негідних закидів, яких ціллю було крайно принизити в очах всіх присутних п. В. Свистуна, ба навіть представити його як такого, що не заслугує на довіря загалу; також з огляду на те, що ті всі закиди не були оперті на жадних доказах, тільки на інсинуаціях;

Ми, члени парафії св. Покрови при Українськім Православнім Соборі в Вінніпеґу та члени Брацтва Оборони Рідної Церкви, зібрані на зборах дня 4 серпня ц. р. оцим протестуємо рішуче проти такої методи "боротьби" консисторії, опертої на інсинуаціях і разячій неправді; і рівночасно висловлюємо велике признання п. В. Свистунові за становище, яке він заняв в обороні прав Рідної Церкви та просимо його й на дальше непохитно на тім становищі стояти.

II. Вислухавши статті в "Вістнику" з 1 серпня ц. р. під заг. "Порозуміння з патріярхом", "Протестантизм влазить задними дверми" і "Не можна дальше мовчати" констатуємо, що засіб звичайного перекручування фактів і явної брехні

(Докінчення на ст. 16.)